

RIBIČ

3

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

LETO 2017
LETNIK LXXVI
ISSN 0350-4573



Trojno pričakovanje (foto anja)

DOPISNIK REVIJE FISCH&FLIEGE IN AVTOR TEGA PRISPEVKA GEORG CHRISTEL SE SPRAŠUJE:

»JE TO RIBA MOJEGA MUHARSKEGA ŽIVLJENJA?«

Uresničene sanje

Leta 2016 sem imel toliko opravkov, da sem v svojo ljubo Slovenijo prišel šele sredi avgusta. Že nekaj let načrtujem vzpon na Triglav. Gora, ki je slovenski narodni simbol, je visoka 2864 m. Pravijo, da se mora vsak zaveden Slovenec nanj povzpeti vsaj enkrat v življenju.

Slovenec sicer nisem, ampak vedno se mi po 600 kilometrih vožnje v Slovenijo zazdi, kot bi prišel domov. Leta 2016 naj bi se vzpon končno uresničil. In se je! Moj vzpon na Triglav ostaja nepozabno doživetje, ki pa so ga kasnejši dogodki vendarle nekoliko zasenčili.

Kot član RD Bled sem obvezne delovne ure opravljal v ribogojnici, ki jo ima ribiška družina. Tam mi je ribogojec Toni pripovedoval o ogromni amerikanki, ki naj bi si enega od tolmunov v kanjonu Bohinjke delila z okrog stodvajsetcentimetrovskim sulcem. Pogovarjala sva se o divji ribi izjemne velikosti.

Predzadnji dan pred vrnitvijo domov so bile razmere ugodne, pa sem se odločil poskusiti ribiško srečo s to izjemno ribo. Pripravil sem si 270 cm dolgo palico, # 8. Izdelal sem si jo sam iz dvodelne osnove (blanka) SAGE RPLXi 890 GRAPHITE III. Na kolescu Danielsson F3W 2six 2 je bila vrvica Intermediate Sink Tip s prozorno konico, za njo pa še kakih 100 m podaljška (angl. backing). Preveril sem zanki in privezal meter fluorkarbonske predvrvice, premera 0,40 mm. V primežu je hitro nastal velik posnetek ličinke, obtežen z dvema volframovima kroglicama.

Pozno popoldne sem se skupaj s svojo življenjsko sopotnico podal v sotesko Bohinjke. Že sam spust v kanjon v hlačnih škornjih je bil podvig. Ko sva prišla do reke, sem se previdno približal omenjenemu tolmunu. To je rečni odsek, ki je zelo zahteven celo za številne kajakaše. Pri tretjem metu je ličinka plavala optimalno. Toneča vrvica in volframovi kroglici so jo prisilili, da se je potopila k dnu.

Iz globine je kot od nikjer šinila velika senca. Nekaj sekund kasneje sem zategnil. Nisem mogel verjeti, ko se je osmica uklonila pod dozdevno neukrotljivo silo. Najprej sem pomislil: 'Sulec avgusta, no, lepa reč.' Počasi so se v barvah in obrisih zarisali rdeči škržni poklopci in široki boki ameriške postrvi. 'Da le zdaj ne naredim napake! Ribe ne smem spustiti v tok. Večkrat sem jo komaj uspel zadržati, da mi ni ušla v nižji tolmun. Vedno znova mi je uspelo, da sem jo v zadnjih trenutkih preusmeril iz toka v mirnejšo vodo. Potem sem popustil zavoro.

Občutilja faza, ko vozli na predvrvi



Avtor prispevka z ribo svojega življenja

drsiyo sem ter tja skozi vodilne obročke palice, me je še čakala.

A se je riba nenadoma kar predala. V vsej svoji lepoti in mogočnosti se je pokazala v mirnem protitoku tolmunu. Moja življenjska sopotnica jo je želela zajeti s podmetalko, vendar se je prvi poskus izjalovil. Še zadnji pobeg, zadnji udarec, zadnji skok v razpenjene valove. Spet je pripravila podmetalko. Tokrat je uspelo. Kljub veliki mreži sta glava in rep štrlela iz nje.

S tresočimi se rokami sem izdril trnek in pomeril ribo. Bila je samica, prava gospa, okroglih 8 kg in ponosnih 87 cm. »Divja riba, kot iz prospekta,« je komentiral Toni. Pripomnil je še, da je to bržkone največja trofeja iz kanjona Save Bohinjke.

Je to riba mojega življenja? Temu lahko vsekakor pritrdim.

*Georg Christel,
prevedel: Jože Vrhunc*

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

Ribič je z odločbo Ministrstva za kulturo, št. 61510-42/2014/3, izdano 16. 5. 2014, vpisan v razvid medijev pod zaporedno številko 1880.

ISSN 0350-4573
UDK 632

Izdaja
Ribiška zveza Slovenije,
1001 Ljubljana, p. p. 2974.
Izhaja vsak prvi teden v mesecu, razen številki 1-2 in 7-8, ki so združene.

Uredništvo in uprava:
Tržaška cesta 134
1000 Ljubljana

Telefon:
uredništvo:
(01) 256 12 97
tajništvo:
(01) 256 12 94
041 738 849
telefaks:
(01) 256 12 95
www.ribiska-zveza.si

NASLOVI ELEKTRONSKE POŠTE
RIBIŠKE ZVEZE SLOVENIJE:
Ribiška zveza Slovenije
info.rzs@ribiska-zveza.si
sekretar RZS
sekretar.rzs@ribiska-zveza.si
tajništvo RZS
tajnistvo.rzs@ribiska-zveza.si
računovodstvo RZS
racunovodstvo.rzs@ribiska-zveza.si
uredništvo glasila Ribič
glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si

Transakcijski račun:
02010-0017838266

UREDNIŠTVO:
odgovorni urednik:
Igor Holy

UREDNIŠKI ODBOR:
predsednik:
Jože Kuzma

Člani:
Miran Habe, Borut Jerše,
Robert Skrbinek, Jože Vrhunc

ČASOPISNI SVET:
predsednik:
dr. Tomo Korošec

Člana:
dr. Jože Ocvirk, dr. Božidar Voljč

Lektoriranje:
Marjetka Šivic

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost se od glasila obračunava davek na dodano vrednost.

Naklada: 11.100 izvodov

Priprava za tisk in tisk:
Tiskarna SCHWARZ PRINT, d. o. o.

Vsebina

RIBIČI PIŠEJO

Uresničene sanje
Georg Christel 42

AKTUALNO

Nerešeni problematiki: kormorani – ribe in dvojno plačevanje dajatev
Dr. Miroslav Žaberl 44
Regijska povezanost je potrebna
Mag. Igor Miličič 46

NE PREZRITE

Trnavec – še en tujerodni potočni rak v Sloveniji
Marijan Govedič 47



OHRANIMO NARAVO

Žovneško jezero
Milan Štraus 50

RIBIŠTVO

Herpesvirusi pri ribah
Prof. dr. Vlasta Jenčič, dr. vet. med. 53

NE SPREGLEJTE

Kakšna bo prihodnost slovenskih rek?
Jure Ušeničnik 55
Nov ribolovni režim na zgornjem delu Krke
Zavod za ribištvo Slovenije 57

ALI JIH POZNAMO

Štirje letni časi v enem dnevu
Jure Ušeničnik 58

REPORTAŽE

Atlantski losos na vzhodni obali Kanade (2. del)
Tomaž Modic 61



ČUDOVITI RIBIŠKI DNEVI

Mrzli januarski dnevi
Lenart Levičar Bahtijari 64

SEJMI

Slovenija v središču pozornosti
Borut Jerše 69
Napoved pestrega dogajanja
Miran Mate 70
Veliko zanimanje obiskovalcev
Borut Jerše 71

INTERVJU

»Padel sem notri, pa je šlo ...«
Jože Šmejc 72
Izberite si najuspešnejši dan za ribolov 73

IZ RIBIŠKIH DRUŽIN

Na sulca pod Kamniške planine
Lenart Levičar Bahtijari 74

MUHARSKI KOTIČEK

Potezanke za začetek muharske sezone
Vladimir Miki Mikec 76

V SPOMIN

Anton Praznik - Toni 77

RIBIČI KUHAJO

Karpačo iz soma z agrumi in saltimboka iz soma
Borut Jerše 78

KAPITALNI ULOVI

79

V posameznih prispevkih izražena stališča ne predstavljajo nujno tudi stališč uredništva.

Obvestilo dopisnikom Ribiča

Dopisnike prosimo, da svoje prispevke pošiljajo na e-naslov:

glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si,

izpis prispevka pa z običajno pošto na naslov uredništva.

Prispevke za glasilo Ribič je treba poslati uredništvu trideset (30) dni pred izidom, nujna obvestila pa dvajset (20) dni pred izidom.

Poslanih prispevkov ne vračamo, razen na avtorjevo željo. Izvirnike hranimo 15 dni od objave v glasilu. Po sklepu predsedstva RZS z dne 18. oktobra 2003 ne honoriramo:

- pisem bralcev,
- kapitalnih ulovov,
- obvestil,
- poročil o delu strokovnih delovnih teles RZS.

Nenaročene prispevke bomo objavljali skladno z razpoložljivim prostorom in njihovo aktualnostjo. Da bi se izognili neobjavam, občasnim dopisnikom svetujemo predhodni posvet z odgovornim urednikom, da bi skladno s programsko zasnovo zagotovili tematsko uravnoteženost vsebine Ribiča.

Uredništvo

Nerešeni problematiki: kormorani – ribe in dvojno plačevanje dajatev

Spoštovani predsednik Vlade R Slovenije,

na vas se moramo ponovno obrniti s protestnim pismom zaradi še vedno nerešenega perečega vprašanja reševanja problematike kormorani – ribe in z njim neločljivo povezane problematike dvojne finančne obremenitve ribiških družin (RD).

V času od prvega protestnega pisma z dne 27. oktobra 2016, v katerem smo vas seznanili s perečim problemom plenjenja velikega kormorana v slovenskih vodah, z upravičenim pričakovanjem takojšnjega ukrepanja pristojnih organov zaradi nadaljnega preprečevanja nepopravljive škode, ki jo na domorodnem ribjem življu povzroča kormoran, se do danes žal ni zgodilo nič, kar bi vsaj zaustavilo, kaj šele onemogočilo nadaljnje povzročanje resne škode.

Na naše pisanje smo po posredovanju v decembru sicer dobili prijazen odgovor pristojnega ministrstva, da pripravljajo podlage za dolgoročnejšo rešitev in konec januarja v usklajevanje in javno obravnavo prejeli osnutek *Dolgoročnega programa za zmanjševanje vpliva kormorana na ribje vrste v celinskih vodah*. Osnutek, ki bi bil sicer dobra podlaga za dolgoročnejšo rešitev, na katerega pa imamo obilico pripomb, seveda trenutno ne rešuje akutnih težav praznjenja slovenskih voda, saj je zaenkrat zgolj mrtva črka na papirju. Kot v posmeh smo v približno enakem obdobju prejeli tudi v ponovljenem postopku izdano enoletno odločbo o možnosti plašenja in odvzema osebkov velikega kormorana v določenih ribolovnih okoliših. Po tej odločbi bi lahko plašenje oziroma odvzem osebkov po njeni morebitni pravnomočnosti izvajali zgolj petnajst dni – do konca februarja –, potem pa večina kormoranov tako in tako zapusti naše osiromašene vodotoke. Skladno z že znanim scenarijem se je sorodna civilna organizacija zadnji dan pritožbenega roka pritožila in tako kot vselej doslej z očitno zlorabo pravnih

procedur in celo z domnevnim podpisom nepooblaščenih oseb zaustavila možnost učinkovitejši zaščiti domorodnih rib.

Da veliki kormoran povzroča resno in nepopravljivo škodo na ribah v slovenskih vodah, pokaže že enostaven izračun. Po podatkih Zavoda RS za varstvo narave znaša ocenjeno letno povprečno število kormoranov za zadnjih pet let za območje Slovenije 2.426 osebkov. Ko to število pomnožimo s povprečjem pol kilograma rib, ki jih ta ribojeda ptica zaužije na dan, in pomnožimo s povprečjem 150 dni bivanja na naših vodah, dobimo enormni uplen 181,95 tone rib. Ob tem je treba dodati, da veliki kormoran ni edina ribojeda vrsta ptic, ki biva pri nas. Lahko si predstavljate, kako prazne bodo naše reke po dveletnem nemotenem plenjenju te neogrožene ribojede ptice, ki je priletela iz tujih krajev.

Ribiška zveza Slovenije je poslala protestno pismo predsedniku Vlade R Slovenije 17. februarja 2017.

Kormorani pa s svojim pogoltnim prehranjevanjem in zadovoljevanjem dnevnih potreb ne povzročajo škode samo na primarni ravni. Zaradi svoje plenilske naravnosti in oportunega načina prehranjevanja naredijo na ribjem življu tudi ogromno sekundarne škode. Ribe, ki jih zaradi velikosti ne morejo požreti, samo naključvajo in ranijo in takšne po nekajdnevem mučenju poginejo. Prepričljiv primer takšne plenilske havarije je bil zabeležen na reki Savinji v Celju, kjer je v zadnjem tednu januarja nastal množičen naknadni pogin domorodnih vrst rib (podust, platnica, mrena, klen). Vse poginule ribe so imele vidne rane, ki jim jih je povzročil veliki kormoran. Podobne primere beležijo tudi na območju Drave in Dravinje. Takšni primeri so za nas ribiče še posebno boleči, saj moramo skladno z veljavnimi predpisi poskrbeti za pokop pomorjenih rib, hkrati pa se

čutimo nemočni, ker zaradi neukrepanja pristojnih državnih organov ne moremo učinkovito zavarovati domorodnih, ogroženih in zavarovanih ribjih vrst.

Kot smo omenili že v prvem pismu, smo ribiči prek RD združeni v RZS kot prostovoljna in v javnem interesu delujoča civilna organizacija, ki se za razliko od nam sorodne civilne organizacije DOPPS financiramo izključno iz prispevkov naših članov in ki moramo za upravljanje sedaj že katastrofalno opustošenih voda državi plačevati koncesijske dajatve.

Ob tem bi vas želeli seznaniti in opozoriti na še en nerazumen, sistemsko zavržen in nerazrešen problem dvojnega plačevanja dajatev državi, ki jih zahteva od določenih ribiških družin. Za lažje razumevanje te problematike vam pojasnjujemo glavna dejstva in vzrok nastanka težave.

V letu 2006 sprejeti Zakon o sladkovodnem ribištvu je za namen ribiškega upravljanja vse celinske vode (tekoče in stoječe) razdelil na ribiška območja, ribiške okoliše in ribiške revirje. Med te kategorije celinskih voda ne sodijo t.i. izločene vode; to so vode posebnega pomena na podlagi Uredbe o vodah posebnega pomena (Uradni list RS, št. 52/07), katerih upravljavec je javni Zavod za ribištvo Slovenije. Druga kategorija izločenih voda so komercialni ribniki in ribogojnice, za katere si morajo fizične ali pravne osebe zaradi posebne rabe vode pridobiti tudi vodno pravico. Drugih kategorij izločenih ali ribolovnih voda zakonodajalec ni predvidel. Na podlagi javnega razpisa je v letu 2008 Vlada RS podelila koncesije za izvajanje ribiškega upravljanja za 67 ribiških okolišev za obdobje trideset let. RD so podpisale zavezujoče pogodbe, v ribiške okoliše oz. v ribiško upravljanje pa je bila uvrščena vrsta stoječih vod, na katerih poteka športni ribolov v skladu z ribiškogojitvenimi načrti, torej skladno z režimom, ki sicer velja tudi za tekoče vode.

Pred spremembami Zakona o vo-

dah je 125. člen tega zakona natančno predpisoval, za katere namene neposredne rabe vode je treba pridobiti vodno dovoljenje. Tako vodnega dovoljenja za drugo rabo vode, ki presega splošno rabo, ni bilo treba pridobiti, če je bila za rabo že podeljena neka druga koncesija. Začetek celotne problematike sega v leto 2012 s spremembo Zakona o vodah. Kljub nasprotovanju Ribiške zveze Slovenije se je pravna diktija 'druge rabe vode' in plačevanja zanj omejevala le na koncesijo, podeljeno po Zakonu o vodah. Vse preostale koncesije so bile izločene iz te diktije. Zakonski spremembi so sledile vedno pogostejše zahteve državnih uradnikov z Ministrstva za okolje in prostor (MOP), da morajo koncesionarji za izvajanje ribolova na stoječih vodah – ribnikih, ki nimajo statusa komercialnega ribnika, pridobiti še vodno pravico in posledično plačevati vodno povračilo. To dejstvo pomeni dvojno dajatev državi za izvajanje ribiškega upravljanja na istem vodnem telesu. Uvajanje takšnih pravnih podlag za izvajanje ribolova je v nasprotju z Zakonom o sladkovodnem ribištvi, ki poleg koncesijske dajatve za ribiško upravljanje ni predvidel nobenih drugih dajatev na istih vodnih telesih. Od RD, katerim je ARSO oziroma Direkcija za vode naložila plačevanje vodnega povračila po ceni, ki velja za komercialne ribnike, na RZS dobivamo informacije, da je samo vodno povračilo več kot trikrat višje od že določene koncesijske dajatve za ribiško upravljanje.

Argument MOP, da gre pri plačevanju vodnega povračila predvsem za plačilo odvzema določene količine vode za vodno telo in ne za način, kako se voda v teh telesih uporablja, je po mnenju RZS napačen. RD velike večine stoječih vodnih teles niso ustvarile/gradile same izključno z namenom izvajanja športnega ribolova. Namen nastanka takih stoječih vodnih teles je bil drugačen (gramoznice, glinokopi, vodne akumulacije ...), kjer RD kot društva niso imela statusa odločevalca o nastanku, gradnji in funkciji teh vodnih teles. RD kot društva, ki delujejo v javnem interesu, so dobile s podelitvijo koncesij v upravljanje samo ribji in drugi vodni živelj v obstoječih vodnih telesih, s katerim morajo upravljati na način, kot ga predpiše država – lastnica živali. Z izvajanjem nalog ribiškega upravljanja, v katerega sodi tudi skrb za čisto okolje in ohranjanje popula-

cij domorodnih vodnih organizmov, RD ohranjajo in izboljšujejo ekološko in tudi kemijsko stanje voda. Nam ribičem niso znani izsledki študij ali nedvoumni dokazi o ribiškem upravljanju kot dejavnosti, ki presega določila splošne rabe vode, kot jo določa 1. odstavek 105. člena ZV-1. Iz tega razloga ne moremo verjeti pričakovanjem države, da bodo neprofitna ribiška društva za revirje svojih ribiških okolišev plačevala še povračila za osnovno materijo, ki ribam in drugim vodnim živalim omogoča življenje in obstoj. Ribiški upravljalci že redno plačujejo koncesijske dajatve MKGP, na podlagi katerih v državni proračun priteče do 300.000 evrov na leto.

Ribiška zveza Slovenije je od samega začetka nastanka tega zapleta opozarjala na posledice, vlagala pobude za presojo zakonitosti in pristojnim državnim organom predlagala ustrezne rešitve. Kljub podpori našim argumentom s strani MKGP doslej s strani MOP ni bilo nikakršnih sprememb. Še več, MOP je v javno obravnavo dalo osnutek Sklepa Vlade RS o določitvi cene osnove vodnih povračil za rabo vode, naplavin in vodnih zemljišč za leto 2017, ki je predvideval tudi vodno povračilo za rabo vode za polnjenje ribnika, zadrževalnika, gramoznice ipd., v katerem se skladno s predpisi o sladkovodnem ribištvi izvaja koncesija ribiškega upravljanja; torej za vrsto posebne rabe vode, ki je Zakon o vodah ne predvideva, a k sreči za ribiške upravljalce ni bil sprejet. Direkcija za vode pa kljub temu še naprej pošilja RD dopise z zahtevo po predložitvi napovedi za plačilo vodnega povračila za leto 2016 in obvestila o akontacijah za plačilo vodnega povračila za leto 2017 ter za primer neplačila grozi z zaračunavanjem zamudnih obresti z izvršbo. Zaradi vsega naštetega RZS od Vlade RS in ob podpori Odbora za kmetijstvo DZ RS na podlagi razprave o predstavljenih dejstvih pričakuje ustrezen ukrep, ki bo dokončno odpravil anomalijo dvojnega plačevanja dajatev za isto stvar in neenakopraven položaj koncesionarjev ribiškega upravljanja v odnosu do tistih ekonomskih subjektov, ki upravljajo komercialne ribnike, kar načelom normalne pravne države ne more biti v ponos.

RZS bo na Odbor za kmetijstvo Državnega zbora R Slovenije naslovila pobudo za razpravo o problematiki dvojne finančne obremenitve ribiških

družin s strani države Slovenije. Gre za zaračunavanje vodnih povračil RD za t.i. posebno rabo vode predvsem v stoječih vodah umetnega nastanka, ki jo posameznim RD nalaga Agencija RS za okolje (ARSO) – sedaj Direkcija RS za vode – poleg že ustaljenih koncesijskih dajatev za ribiško upravljanje z ribiškimi okoliši, kar se plačuje Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Glede na še vedno nerazrešeno težavo dolgoročne rešitve plenjenja velikega kormorana bomo predlagali tudi obravnavo navedene problema.

Spoštovani g. predsednik Vlade, verjamem, da ste iz opisanega razumeli, da gre za dve problematiki, ki trenutno ključno vplivata na kritični stalež ribjega življa slovenskih voda: na ribiško upravljanje in nadaljnji obstoj posameznih ribiških družin. Zato ponovno naslavljamo zahtevo in pričakovanje po takojšnjem odzivu pristojnih organov, bodisi z izdajo podzakonskega akta ali izdajo večletne odločbe o plašenju in odvzemu osebkov velikega kormorana iz narave, ki jo je zaradi akutnosti problema in dosedanjih zlorab pritožbenega postopka treba izdati po uradni dolžnosti. Več kot upravičeno tudi pričakujemo, da se bo zaradi lanske in letošnje škode, ki je nastala zaradi dveletnega neoviranega plenjenja velikega kormorana, ribiškimi družinam, ki bi skladno z nepravnomočno odločbo lahko izvajale plašenje in odvzem osebkov iz narave, v celoti oprostilo plačila koncesijske dajatve, vsem drugim ribiškimi družinam pa priznalo najmanj polovično zmanjšanje koncesije. Pričakujemo tudi, da boste pri ustreznih organih posredovali za nujno razrešitev krivične in nesistemske ureditve plačevanja dvojnih dajatev, dajatev v smeri pobude, ki je bila z naše strani že v letu 2015 posredovana ministroma za okolje in prostor ter kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, sicer bodo določene ribiške družine zaradi nevzdržne finančne situacije morale prenehati z društvenim delovanjem.

S spoštovanjem,

dr. Miroslav Žaberl,
predsednik RZS



POSVET S PREDSEDNIKI

Regijska povezanost je potrebna

25. januarja letos je v prostorih ČZS Lukovica potekalo redno srečanje predsednikov vseh RD z vodstvom RZS, katerega namen je pripraviti ustrezne odgovore na problematiko, s katero se srečujejo ribiški upravljavci.

Glavna tema letošnjega srečanja je bila prihodnost regijskega povezovanja ribiških upravljavcev oz. ribiških družin v zveze ribiških družin. S sprejetjem Zakona o sladkovodnem ribištvu (ZSRib) leta 2006 je namreč območno združevanje RD v zveze ribiških družin postalo neobvezno. Statut RZS kot njen najvišji pravni akt pa kljub temu v svojem 33. členu še vedno predvideva tako obliko združevanja in delovanja ter zavezuje RZS, da organizira povezovanje po območjih. Skladno s to dvojnostjo so od sprejema ZSRib do danes v praksi na področju regijskega povezovanja nastale precejšnje razlike. Tako je pri nekdanjih ZRD nastala bolj neformalna oblika delovanja ali celo ukinitvev ZRD z dogovorom o skupnem nastopu RD v primerih težav ali projektnih nalog, ki zadevajo vse RD v regiji. Večina razpravljavcev je na posvetu ugotovila, da se delo kljub različnim oblikam delovanja v ZRD dejansko ni spremenilo. Nedvomno so med posameznimi RD različni interesi, a je jasno, da pomoč pri reševanju skupnih težav na višji ravni (skupno premoženje, osnovno usposabljanje pripravnikov za ribiški izpit, problematika kormoranov, vprašanje dvojne obremenitve RD ipd.) pretehta morebitna nesoglasja. Izpostavljena je bila potreba po sodelovanju med RD in ZRD pri reševanju težav na istih porečjih. RZS se je zavezala k nadaljnji podpori delovanju vsem ZRD in za pravočasen pretok za ribiško upravljanje pomembnih informacij.

Pri vprašanju prihodnjih vsebin usposabljanj so predsedniki RD poudarili jasno potrebo po izobraževanju o načinih pridobivanja sredstev na javnih razpisih, bodisi na ravni lokalnih skupnosti bodisi na ravni države. Nastal je predlog o ustanovitvi posebne projektne komisije RZS, ki bi spremljala objave javnih razpisov. Predsednik RD Črnomelj Boštjan Domitrovič je udeležencem na kratko predstavil primer dobre prakse sodelovanja RD Črnomelj z lokalno občino in izpostavil nujnost dobre finančne konstrukcije projektne zamisli, saj je na tak način RD pridobila sredstvih za svoje delovanje.



V prostorih ČZS Lukovica je 25. januarja letos potekalo redno srečanje predsednikov vseh RD z vodstvom RZS. Glavna tema srečanja je bila prihodnost regijskega povezovanja ribiških upravljavcev oz. ribiških družin v zveze ribiških družin. (Foto: N. Božičnik)



Predstavnikom RD, ki so bile v letu 2016 najuspešnejše pri pridobivanju mladih članov, smo podelili praktične nagrade. (Foto: I. Miličič)

Dan slovenskih ribičev so predstavniki RD ocenili kot ustreznega, pojavile pa so se velike razlike med uspešnostjo oz. odmevnostjo aktivnosti RD na ta dan. Nekatere RD kljub velikim materialnim in medijskim prizadevanjem niso dosegle zelenega obiska javnosti, nekatere pa je presenetil izjemno velik obisk. V razpravi je bilo jasno poudarjeno, da je namen tega praznika predstaviti delovanje ribičev širši javnosti, vsaka

RD pa po svoje določi, koliko sredstev bo namenila za to. Napoved uresničitve idejne zamisli o enotnem ribiškem kroju bo nedvomno tudi navzven pomagala vzpostaviti enotno podobo ribičev, kar so posamezni razpravljavci jasno povedali.

Predstavili smo tudi analizo starostne strukture RZS in povprečne starosti po posameznih RD. Povprečna starost ribiča, včlanjenega v RD, je 50,9 leta; povprečno so ribiči najmlajši v RD Bled (42,7 leta) in najstarejši v RD Ptuj (61,4 leta). Predsednik Komisije RZS za delo z mladimi Anton Kosi je predstavil aktivnosti za mlade, po tem pa smo podelili praktične nagrade RD, ki so bile v letu 2016 najuspešnejše pri pridobivanju mladih članov. Prvo mesto je osvojila RD Novo mesto, ki je pridobila petnajst dodatnih mladih članov, sledile pa so si RD Radlje z desetimi novimi mladimi člani, RD Paka z osmimi ter RD Ajdovščina, Ormož in RD Sora, vse s po sedmimi novimi mladimi člani.

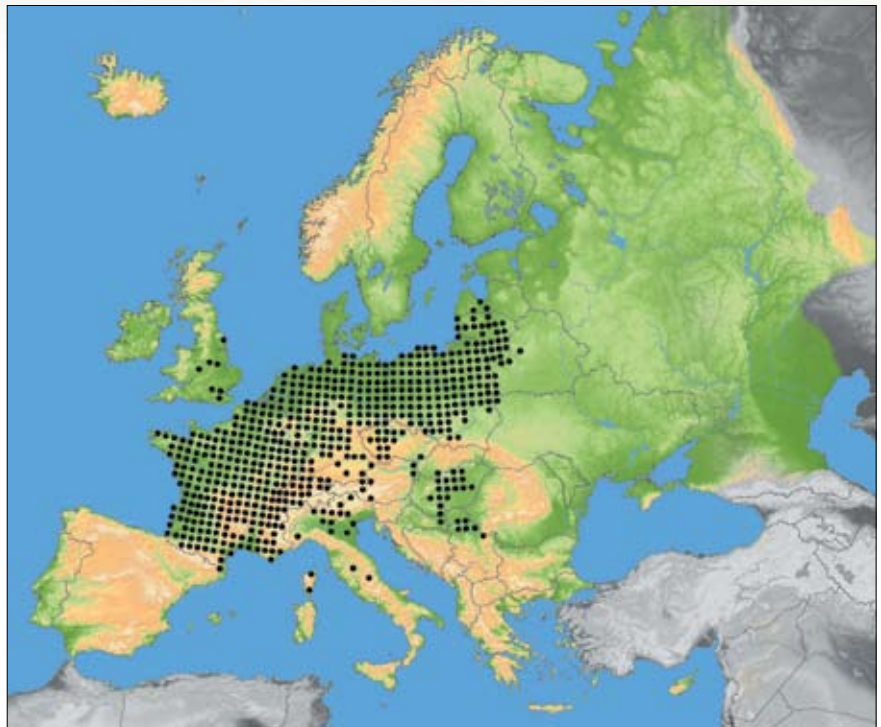
Mag. Igor Miličič,
sekretar RZS

Trnavec – še en tujerodni potočni rak v Sloveniji

Trnavec (Orconectes limosus) izvira iz celinskih vod vzhodne obale ZDA in Kanade. Uvrščamo ga v družino Cambaridae, medtem ko naše, domorodne rake uvrščamo v družino Astacidae. Obe družini spadata v red Decapoda. Deseteronožci jih imenujemo zaradi petih parov hodilnih nog, pri čemer je prvi par preoblikovan v škarje. Tiste, ki živijo v celinskih vodah, pogosto imenujemo kar potočni raki.

Trnavec je prva vrsta potočnega raka, ki so jo prinesli v Evropo potem, ko se je začel prvi val račje kuge, ki je povzročila množične pogine domorodnih rakov v Evropi že konec 19. in v začetku 20. stoletja. Prve trnavce so na ozemlje zdajšnje Poljske v bližino nemške meje SV od Berlina prinesli leta 1890. Naselitev je bila enkratni dogodek, naselili pa so 90 do 100 osebkov. Od tam so ga kasneje razselili po Nemčiji, Poljski in Franciji z namenom gojitve kot nadomestilo za izgubljenega jelševca, ki ga je zelo prizadela račja kuga. Kmalu so ugotovili, da trnavci ne dosegajo tako zanimive komercialne velikosti kot jelševci, saj po navadi zrastejo le do 8 cm, največ do 12 cm. Tudi škarje so majhne z malo mesa. Z gastronomskega vidika mu tako ni uspelo nadomestiti jelševca. Zgodba o naselitvi pa je še bolj absurda, saj so z njim prinesli in naprej razseljevali tudi račjo kugo. Zdaj je trnavec najpogostejši tujerodni rak v Evropi in ga najdemo v 21 državah (Slika 1). Ni znano, koliko je k zdajšnji razširjenosti in hitremu širjenju v zadnjih dvajsetih letih pripomogla tudi prosta trgovina. Raka so prodajali v akvarističnih trgovinah, razmahnila pa se je tudi internetna trgovina. Po rekah se lahko vrsta sama širi zelo hitro in po reki Donavi je potekalo eno najhitrejših širjenj. V njej se je nizvodno širil s hitrostjo 50 km na leto, leta 2008 pa je že zavil v reko Dravo. Vrsto smo dolgoročno sicer pričakovali tudi v Sloveniji, vendar ob njenem počasnejšem širjenju proti toku (2,5 km na leto) šele čez približno dvajset let. V zgornjem porečju reke Drave v Avstriji trnavec ni prisoten.

Trnavca so leta 2015 (25. avgusta 2015) v Sloveniji sicer naključno našli pri elektroizlovu mrtvic in opuščeni gramoznic pri Bukovcih pri Ptujju, a vrsta tudi brez tega ne bi ostala spregledana, saj ga je nekaj dni kas-



Slika 1: Razširjenost trnavca v Evropi (povzeto po Kouba in sod., 2014; uporabljeno s Creative Commons)

neje v isti mlaki naključno opazil domačin S. Janžekovič. Od takrat so tam izlovali že več kot dvesto osebkov. Prvi tujerodni rak, signalni rak (*Pacifastacus leniusculus*), se je po Dravi in Muri k nam razširil iz Av-

strije, kjer je pobegnil iz gojitvenih objektov, česar za trnavca ne moremo trditi. Kot kaže, ga je nekdo k nam prinesel namerno in verjetno celo v dobri veri, da naseljuje domorodnega jelševca. V tem primeru morda v ▶

Opozorilo za Ptuj in okolico

Ker so raki trnavci prenašalci račje kuge, je pomembno, da tudi rib z lokacij, kjer so prisotni trnavci, ne prenašamo. Račjo kugo lahko prenesemo tudi z ribiško opremo, zato jo je treba dobro posušiti in razkužiti (razkužilo je enako, kot ga uporabljajo za preprečevanje prenosa ribjih bolezni). Še posebno to velja za jesenske mesece, ko se zaradi nižjih temperatur oprema ne posuši več povsem. V Podravju je še posebno ogrožen jelševac,

ki živi tudi v ribolovnih gramoznicah. Zato velja poziv vsem ribičem, naj v primeru ulova potočnih rakov v Podravju le-teh nikakor ne prenašajo. Dejanske razširjenosti trnavca ne poznamo, signalni raki pa so se po reki Dravi razširili že do Ptujja. Še posebno naj teh rakov ne prenašajo v domače mlake ali ribnike. Potočni raki se namreč gibljejo tudi po kopnem in verjetnost, da odtavajo proti bližnjemu potoku, je velika.

bližnjih Slovenskih goricah v katerem izmed zasebnih ribnikov ali večjih mlak živi še številčnejša populacija trnavca, ki se od tam lahko širi tudi v bližnje potoke. Obstaja celo možnost, da je vrsta še bolj razširjena, vendar tega še ne vemo.

Od naših domorodnih rakov ga najlažje ločimo po številnih svetlih trnih na glavi (slika 2), po katerih je dobil tudi slovensko ime. Na vsakem segmentu zadka ima rdeče obarvane proge, ki so jasno vidne predvsem

no zreli že v drugem letu življenja, najhitreje rastoči celo že v prvem. V prvih dveh mesecih lahko zrastejo tudi 3 cm. Parjenje poteka jeseni. Samice zadržijo spermo do pomladi in šele takrat na spodnjo stran repa prilepijo do 400 jajčec. Ker so jajčeca manjša kot pri naših rakih, jih imajo trnavci lahko zato več. Mladi rakci se izležejo po 45 dneh, lahko pa tudi že po enem tednu, saj je razvoj povezan s temperaturo okoliške vode. Tako se raki trnavci glede na naše rake

lacija, ki je sposobna samostojnega dolgoročnega preživetja). Večina vrst rakov se razmnožuje spolno; so ločenih spolov, oploditev pa je notranja. Samice, ki shranijo spermo, se po parjenju lahko same premaknejo na nove lokacije in tam vzpostavijo novo populacijo. Pri trnavcu pa je mogoča tudi partenogeneza – razvoj zarodka brez klasične oploditve. Tak mehanizem razmnoževanja omogoča trnavcem razmnoževanje ob odsotnosti samcev. Tako se lahko



Slika 2: Trnavca od drugih vrst potočnih rakov najlažje ločimo po svetlih trnih na glavoprsju in rdečih progah na zadku. (Foto: M. Govedič)

pri večjih osebkih, zato ga je mogoče enostavno prepoznati že zgolj po fotografiji.

Na območju naravne razširjenosti (Severna Amerika) živi predvsem v jezerih in rekah z bujnim vodnim rastlinjem, lahko pa tudi v »običajnih« potokih. V Evropi je koloniziral reke, jezera in kanale. Najdemo ga tudi v mrzlih in hitreje tekočih vodah, vendar izbira predvsem mirne in globlje vode. Lahko živi tudi v onesnaženih in z organskimi hranili bogatih vodah. Intenzivno koplje luknje in lahko skrit v luknjah preživi celo večtedensko izsušitev.

Trnavec je uvrščen med najbolj invazivne živalske vrste v Evropi. Na uradnem seznamu EU je skupaj s še nekaj drugimi potočnimi raki, vključno s signalnim rakom, medtem ko je pseudorazbora edina riba, uvrščena na ta seznam. In kaj je na teh vrstah rakov tako posebnega? Predvsem to, da prenašajo račjo kugo. V primerjavi z našimi potočnimi raki se invazivni tujerodni trnavci tudi hitro razmnožujejo, hitro rastejo, so sposobni hitrega širjenja in celo nespolnega razmnoževanja.

Glede na naše potočne rake imajo trnavci kratko življenje. V povprečju živijo le dve, največ štiri leta, medtem ko lahko naš jelševca živi tudi do dvajset let. Osebki trnavcev so splo-

razmnožujejo hitreje, ustvarijo več jajčec in ker jih odlagajo pomladi, je tudi izguba le-teh manjša. Samice naših vrst rakov nosijo jajčeca polnih osem mesecev (od oktobra do maja naslednje leto).

Iz majhnega začetnega števila osebkov lahko trnavci hitro vzpostavijo viabilno populacijo (popu-

razmnožujejo tudi same samice, ki so kolonizirale nove vode.

Ribe in potočni raki so ključne vrste v številnih celinskih vodnih ekosistemih. Po navadi sta dve skupini živali v ekološkem ravnotežju, ki vključuje medsebojno plenjenje in tekmovanje za hrano in prostor. Ribe se lahko hranijo z manjšimi raki.

Ali ste opazili potočnega raka?

Če ste opazili potočnega raka, nam to sporočite. Še posebno iz Podravja. Vsaka informacija šteje! Pri ribolovu, še posebno pri muharjenju, ribiči pogosto opazite rake, ko se premikajo po dnu. Pri beličarjenju bodite pozorni na okolico mreže, saj potočni raki pogosto pridejo do vašega lovnega mesta, kamor jih pritegne hrana. Rake najdemo tudi pri praznjenju ribnikov. Če ste raka opazili, ga fotografirajte in nam pošljite fotografijo s podatkom o mestu opažanja. Zadošča že fotografija o opaženem potočnem raku. Če pa že imate kakšne fotografije v svojem arhivu – tudi te štejejo.



Slika 1: Razširjenost trnavca v Evropi (povzeto po Kouba in sod., 2014; uporabljen s Creative Commons)



Slika 3: Par trnavcev med parjenjem (foto: Marko Zupančič)

Poleg druge hrane se potočni raki lahko hranijo z ikrami rib in manjšimi ribami. Ko pa začnemo vrste doseljevati ali zamenjevati, se začne rušiti tudi ravnotežje. Zato invazivni raki v ekosistemu ne opravljajo funkcije domorodnih rakov. Ker hitreje rastejo in dosežejo večje gostote, so uspešnejši pri tekmovanju za hrano z našimi raki in ribami. K temu pripomore njihova aktivnost, saj so naši potočni raki aktivni ponoči, trnavec pa tudi podnevi.

Drugim našim rakom so najbolj nevarni, ker hkrati prenašajo račjo kugo, proti kateri so sami odporani. Ko se bodo trnavci začeli širiti, bodo prvi ogroženi raki koščaki, ki živijo v pritokih Drave v Halozah, jelševci v pritokih Drave iz Slovenskih goric ter jelševci, ki živijo v reki Dravi pri Varaždinu in nižje. Zelo verjetno se bodo hitro namnožili tudi v Ormoškemu jezeru in bližnjih Ormoških lagunah in lahko domnevamo, da bo ta rak delal večje preglavice kot jih povzroča signalni rak.

Glede na pričakovano razširjanje trnavca in posledice, ki lahko nastanejo, ni jasno, zakaj država ni ukrepala takoj, ko je bila obveščena o njegovem odkritju, torej že septembra 2015. V EU vrsta namreč spada med invazivne, za katere je predpisano posebno ravnanje, trgovanje pa je

prepovedano. Prav tako je pomembno obveščanje med državami, kar še posebno velja v primeru najdbe pri Bukovcih, ki je blizu hrvaške meje. Pristojne (Ministrstvo za okolje in prostor – MOP) sem o prvem in zgodnjem odkritju vrste v skladu z Uredbo EU (1143/2014) obvestil v nekaj dneh in nisem čakal na objavo v kakšni publikaciji. Tudi dokazne fotografije z opisom lokacije so bile kmalu predstavljene javnosti na spletnem mestu BioPortal.si. Dodatno sta bila isto obvestilo in odgovor MOP priložena Poročilu monitoringa potočnih rakov v letu 2015 (Govedič in sod., 2015), ki je prosto dostopno na spletni strani MOP. Kot v številnih primerih se je izkazalo, da dokumenti, ki jih je v preteklosti naročil MOP, niso operativne narave. Marca 2015 so bili namreč pripravljene upravljavski načrti za invazivne vrste (Mazej Grudnik in sod., 2015). Pričakovanja, da država upošteva veljavno okoljsko zakonodajo, so se izkazala za neutemeljena, kajti težko je razumeti, da je ni zanimala ne v letu 2015 in ne 2016 dejanska razširjenost vrste v reki Dravi in v potokih v okolici Ptuja. Dodatno je zaskrbljujoče nesodelovanje in obveščanje med posameznimi sektorji ministrstva. Sektor za vode se namreč v okviru NUV (načrtov

upravljanja voda) prav tako ukvarja s tujerodnimi vrstami, predvideno je celo njihovo odstranjevanje. Če že v novem Načrtu upravljanja voda (NUV2), sprejetem decembra 2016, ni predvidenih nobenih ukrepov za to invazivno tujerodno vrsto, bi v njem pričakovali vsaj omembo trnavca. Toda MOP je po obvestilu o prisotnosti trnavca zgolj »predal štafeto« odgovornosti Zavodu za ribištvo Slovenije in izkoristil pravno luknjo, po kateri tujerodni raki spadajo med vrste, ki so predmet ribolova in so tako pod pristojnostjo Zavoda za ribištvo Slovenije (ZZRS).

*Marijan Govedič,
Center za kartografijo favne in flore
marijan.govedic@ckff.si*

Viri

Mazej Grudnik, Z., Šešerko, M., Sayegh Petkovšek, S. A. & Pokorny, B. 2015. Izdelava strokovnih podlag za pripravo ukrepov vezanih na ravnanje z invazivnimi tujerodnimi vrstami in osveščanje. Končno poročilo. Erico, Velenje. 197 str., pril. [Naročnik: Ministrstvo za okolje in prostor, Ljubljana.]

Kouba, A., Petrussek, A. & Kozák, P. 2014. Continental-wide distribution of crayfish species in Europe: update and maps. Knowl. Manag. Aquat. Ecosyst., 413, 05.

Govedič, M., Vrezec, A., Jaklič, M., Lešnik, A., Grobelnik, V., Šalamun, A., Amrožič, Š. & Kapla, A. 2015. Vzpostavitev in izvajanje monitoringa koščaka (*Austropotamobius torrentium*) in koščenca (*Austropotamobius pallipes*) v letih 2014 in 2015. Končno poročilo. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 56 str. [Naročnik: Ministrstvo za okolje in prostor, Ljubljana.]

Govedič, M., 2017. First record of the spiny-cheek crayfish (*Orconectes limosus*) in Slovenia – 300 km upstream from its known distribution in the Drava River. Knowl. Manag. Aquat. Ecosyst. 418(7): 1–5. [doi: 10.1051/kmae/2016039]

Hudina, S., Faller, M., Luci, A., Klobučar, G. & Maguire, I. 2009. Distribution and dispersal of two invasive crayfish species in the Drava River basin, Croatia. Knowl. Manag. Aquat. Ecosyst., 394–395, 09.

Holdich, D. & Black, J. 2007. The spiny-cheek crayfish, *Orconectes limosus* (Rafinesque, 1817) [Crustacea: Decapoda: Cambaridae], digs into the UK. Aquatic Invasions, 2(1): 1–15.

Žovneško jezero

Žovneško jezero predstavlja zadnji zgrajen umetni zadrževalnik v nizu načrtovanih z *Vodnogospodarskimi osnovami povodja Savinje* iz leta 1960. Pregrado so zgradili leta 1978 na potoku Trnava in predstavlja skupen projekt Območne vodne skupnosti Savinja – Sotla ter Kmetijskega kombinata Hmezd Žalec. Pristojni organ je 16. septembra 1980 izdal uporabno dovoljenje za pregrado, ki je takrat tudi pričela z obratovanjem.

Tehnični in hidrološki podatki pregrade Trnava

Pregrada Trnava sodi med visoke pregrade nasutega tipa, zgrajena je iz naravnih materialov in ima naslednje tehnično – tehnološke značilnosti:

- kota krone pregrade: 302,50;
- kota maksimalne gladine jezera: 301,00;
- kota obratovanja/kota preliva: 300,20;
- kota minimalne gladine: 296,60;
- gradbena višina pregrade: 12,55 m;
- višina nad terenom: 9,75 m;
- dolžina krone pregrade: 333,00 m;
- širina krone pregrade: 3,00 m;

- naklon pregrade na vodni strani: od 1 : 3 do 1 : 3,5;
- naklon pregrade na zračni strani: 1 : 2;
- prelivni objekt – varnostni preliv (Q): 10,00 m³/s;
- talni izpust (Q): 2,40 m³/s;
- volumen akumulacije na koti 301,00: 1.720.000,00 m³;
- volumen akumulacije na koti 300,20: 1.370.000,00 m³;
- volumen v pregrado vgrajenega materiala: 72.937,00 m³;
- vrste vgrajenega materiala: 33.504 m³ glina, 36.000 m³ glina – grušč, 3.433 m³ peščeni filter;
- erozijska zaščita vodne brežine: betonske plošče;
- padavinska – vodozbirna površina potoka Trnava: 8,30 km²;
- površina jezera (na obratovalni koti): 490.000 m² (49 ha);
- dolžina zaježitve: 1.500 m;
- mehanski usedalnik tehnoloških odpadkov vzreje: nima;
- ribja steza med spodnjo in zgornjo gladino vode: nima;
- srednji letni pretok (sQs) potoka Trnava: 0,1796 m³/s;

- srednji nizki pretok (sQn) potoka Trnava: 0,0449 m³/s;
- najnižji pretok (nQn) potoka Trnava: 0,0234 m³/s;
- stoletni pretok (Q100) potoka Trnava: 30,278 m³/s;
- biološki minimum: 20 l/s;
- upravljanje pregrade: ročno.

Namembnost Žovneškega jezera

Žovneško jezero so zgradili kot večnamenski zadrževalnik z naslednjo prednostno rabo:

- zadrževanje visokih – poplavnih vodá padavinskega območja potoka Trnava;
- namakanje približno 480 (660?) ha kmetijskih zemljišč;
- ribogojstvo – vzreja vodnih organizmov za trg.

V novejšem času pa je prisotna tudi legitimna ambicija lokalne skupnosti za izkoriščanje jezera v rekreacijske in turistične namene.

Umetno poreklo in periodično praznjenje ter polnjenje zadrževalnika omogoča oblikovanje stabilnega ekosistema. Iz popisa (Milan Vogrin 1993 – 1998)



Žovneško jezero



Prelivni prag z bočnim odvzemom vode iz potoka Trnava za napajanje ribogojnice



Pretočni bazeni ribogojnice z mrežno zaščito pred ribojedimi pticami



Izliv potoka Trnave v jezero



Z makrofiti zaraščen obrežni pas jezera

sicer izhaja, da ga občasno naseljuje 45 vrst ptic. Ni pa drugih verodostojnih javnih podatkov o prisotnosti drugih domorodnih prostoživečih živali in rastlinskih združb, ki bi jezeru dolgoročno utemeljevale pridobitev statusa pomembnejše naravne vrednote.

Kakovost vode jezera in pritokov

Državnega imisijskega spremljanja kakovosti vode na potoku Trnava in na Žovneškem jezeru ne izvajajo. Prav tako nisem nikjer zasledil rezultatov drugih raziskav kemijskih, fizikalnih in bioloških parametrov

vode. Padavinsko območje predstavljajo pretežno dobroveljski gozdovi z redko podeželsko poselitvijo. Če zanemarim možne vplive intenzivne hladnovodne ribogojnice v Podvrhu, je stanje kakovosti površinskih voda zadovoljivo. Še predvsem, ker teče glavčina brezimenega pritoka in potoka Trnava skozi pretočne bazene ribogojnice. Ti so močno zaraščeni z makrofiti (*Typha latifolia*, *Pragmites s.p.*, *Myriophyllum spicatum*, *Potamogeton nodosus*, ...), ki prav gotovo prispevajo k učinkovitemu biološkemu čiščenju voda. So pa tudi tu prisotni nekateri vidni dejavniki, ki izkazujejo eutrofizacijske procese. Seveda pa ti ne morejo biti kritični. Jezero namreč enkrat letno (oktober – januar) praznijo z izpiranjem usedlin dna (fosfor, dušik, ...) prek talnega izpusta v potok Trnava in Bolska.

Procesi zasipavanja akumulacijskega prostora

Zabeleženi neposredni in posredni vzroki zasipavanja ter s tem zmanjševanja prostornine Žovneškega jezera z vplivom na kakovost vode so:

- občasni erozijski procesi na 8,30 km² velikem padavinskem območju (plazovi, intenzivno orno kmetijstvo, sečnja gozdov,



Ribogojnica na sotočju brezimenega površinskega odvodnika in potoka Trnava pred njunima vtokoma v Žovneško jezero



Iztočni objekt s hidromehansko opremo



Pregrada Trnava



Prelivni objekt z mehanskim usedalnikom v ozadju



Pregrada z iztokom Trnave iz jezera

gradbeni posegi, ...) in s tem spiranje kame- nin, zemljin, ... ob povečanih padavinah;

- naravno in prisilno valovanje ter intervencijsko uravnavanje obratovalne kote z erozijo strmih severnih brežin jezera;
- organski odpadki rastlinskega in živalskega izvora (odmiranje alg, makrofitov, jesensko odpadanje listja, hranjenje in iztrebljanje rib, ptic ter drugih vodnih organizmov, ...);

- odmetavanje komunalnih odpadkov.

Letne količine organskih in anorganskih nanosov niso ocenjene, različna pa je tudi njihova prostorska porazdelitev. Velika intenziteta zasipavanja zadrževalnika je prisotna na vtoku potoka Trnava v jezero kot posledica izrazitega padca transportne sposobnosti vode. Je pa ob tem potrebno poudariti, da se precejšnje količine plavajočih delcev usedajo že znotraj vzrejnih bazenov ribogojnice in tako blažijo hitrost polnjenja akumulacijskega prostora jezera.

Upravljanje Žovneškega jezera

Žovneško jezero ima status grajene javne vodne infrastrukture in je uvrščeno na seznam vodne infrastrukture Ministrstva za okolje in prostor (*Uradni list RS, številka 63/06, 96/06*). S pregrado upravlja Direktorat RS za vode, Sektor območja Savinje v Celju, njeno tekoče vzdrževanje pa izvaja

koncesionar NIVO Celje. Ob tem pa ne smemo prezreti še vloge imetnikov vodne pravice. Ti so se ob podpisu koncesijske pogodbe oziroma izdaji vodnega dovoljenja za rabo vode za namakanje in vzrejo vodnih organizmov prav tako obvezali soupravljati zadrževalnik ter vzdrževati njegovo vodno infrastrukturo v obsegu pridobljenih vodnih pravic.

Ribogojstvo in ribištvo

Že ob gradnji pregrade je bila kot terciarna raba jezera vpisano ribogojstvo. Neposredno pred jezerom je Kmetijski kombinat Hmezdal Žalec v letu 1984/1985 zgradili še ribogojnico s 14 pretočnimi vzrejnimi bazeni skupne površine približno 50.000 m². Gre za uspešen projekt optimalne izkoriščenosti prostora in vode, pod katerega se je podpisal naš ihtiolog dr. Boris Skalin. Danes ribogojstvo na Žovneškem jezeru vodi njegov učenec in izkušen ribogojec Marko Hrovat. Letna proizvodnja krapa, linja, smuča, ščuke, soma, ploščiča, podusti, rdečeočke, šarenke, ... znaša do 50.000 kg. Pri tem pa moram izpostaviti nekatere moteče dejavnike za vzrejo rib. To so nekontrolirana plovba vodnih skuterjev in drugih plovil na motorni pogon, velika nihanja vode ter naraščanje vrst in števila ribojedih ptic. Posledice so stresi s slabšim

priraščanjem rib, mehanske poškodbe s povečano dovzetnostjo rib na nekatere vrste okužb, ... Ribojede ptice sicer moramo obravnavati kot del narave, bi pa lahko bistveno omilili druge negativne vplive.

Si pa dovolim glasno razmišljati tudi o možnosti športnega – turističnega ribolova na jezeru. V času težje prodaje rib iz vzrejne- ga programa bi lahko ribolov za ribogojstvo Hrovat predstavljal tržno nišo pridobivanja izvirnega prihodka iz prodaje ribolovnih dovolilnic. Seveda pa bi bilo potrebno takšno obliko ribolova lokacijsko in časovno podrediti že uveljavljeni vzreji rib.

Razvoj drugih dejavnosti v prostoru

Že v prehodnem tekstu sem omenil ambicije lokalne skupnosti po intenzivnejšem izkoriščanju širšega območja jezera v rekreativne in turistične namene. Te načrte bo sicer težko uskladiti z obstoječo rabo vode in že podeljenimi vodnimi pravicami. Bo pa takšni odločitvi morala slediti uskladitev vseh interesov prednostne in druge rabe vode ter priprava in sprejem poslovniskega reda Žovneškega jezera, s katerim bodo »v času in prostoru« določene pravice ter dolžnosti vseh prisotnih deležnikov.

Milan Štraus

Na avtorjevo željo prispevek ni lektoriran.

Herpesvirusi pri ribah

Splošno znano je, da herpesvirusi povzročajo bolezni pri ljudeh. Najbolj znane take bolezni so herpes simplex, s katerim se malokdo še ni srečal, herpes zoster, imenovan tudi pasavec, in norice. Tudi pri vseh domačih živalih herpesvirusi povzročajo obolenja, npr. motnje pri dihanju in razmnoževanju ter še nekatere druge zdravstvene nevšečnosti, povzročajo pa tudi izgube v živinoreji. Pri ribah okužbe s herpesvirusi niso nobena redkost, nekateri izmed njih pa povzročajo nevarna obolenja in izgube v ribogojstvu.

Herpesvirusi (*Herpesvirales*) so pri vretenčarjih zelo razširjeni in za vsako živalsko vrsto posebej zelo značilni. Herpesviruse pri ribah so glede na zgradbo njihovih genomov uvrstili v družino *Alloherpesviridae*, ki so razvojno povezani s herpesvirusi plazilcev, ptičev in sesalcev in so jim zato po bioloških lastnostih zelo podobni. Razen zgradbe virusa in njegovega pomnoževanja jim je skupna tudi glavna lastnost herpesvirusov, da manipulirajo z imunskim sistemom gostitelja in se v njegovem telesu lahko zelo za dolgo ali za vedno pritajijo. Tako so posamezni osebki, živali in tudi ribe lahko vse življenje okuženi oziroma nosilci virusa, ne da bi kazali kakršnekoli znake obolenja, občasno pa virus lahko postane dejaven. Sposobnost herpesvirusov, da v gostitelju vzpostavijo doživljenjsko okužbo, ne da bi le-ta zbolel, je povezana z razvojem učinkovitih obrambnih mehanizmov, ki so jih virusi pridobili oziroma razvili v obdobju več milijonov let dolge koevolucije s svojimi gostitelji (*koevolucija* je sprememba genetske sestave enega organizma ali organske vrste, ki nastane kot odgovor na spremembo genetske sestave drugega organizma). Herpesvirusi se uspešno izogibajo prirojenim (naravnim) in tudi pridobljenim imunskim odzivom rib.

Med številnimi herpesvirusi, ki so jih ugotovili pri ribah, jih približno deset povzroča različne bolezni z večjimi ali manjšimi izgubami. Ker so posamezni virusi zelo značilni za posamezno vrsto rib ali kvečjemu njihovo najbližjo sorodno vrsto, jih je zelo težko ugotavljati z običajnimi virusnimi preiskavami na celičnih kulturah, ki so pripravljene iz tkiv različnih vrst rib. Poenostav-

ljeno: herpesvirusov pri krapih ne moremo ugotoviti na celičnih kulturah, pripravljenih iz drugih vrst rib, zato je povsem verjetno, da poleg že ugotovljenih obstajajo še drugi. V preteklosti so veliko herpesvirusov ugo-



Koze krapov pri zlati ribici

tovili le z elektronskim mikroskopom, zdaj pa so jih potrdili z molekularnimi tehnikami. Dandanes, ko za ugotavljanje herpesvirusov uporabljamo predvsem molekularne tehnike, pri katerih potrdimo virusni genom, je manj možnosti, da bi se virusi pri diagnostiki izmuznili.

Ribji herpesvirusi, ki sodijo v družino *Alloherpesviridae*, so razvrščeni v tri rodove, imenovane po ribah, ki jih okužujejo: krapski herpesvirus (*Cyprinivirus*), herpesvirus somov (*Ictalurivirus*) in postrvji herpesvirus (*Salmonivirus*), nekaj virusov pa je nevrščeni. Bolezni, ki jih povzročajo herpesvirusi, so zelo različne: nekatere poznamo že zelo dolgo, druge pa smo ugotovili šele pred nedavnim. Potek bolezni je bodisi komaj zaznaven ali pa gre za zelo resna obolenja, ki se končajo z množičnimi pogini.

Nekateri herpesvirusi povzročajo tudi novotvorbe. Najdlje in zelo dobro znana herpesviroza so *koze krapov*. Pogubni herpesvirozi, ki sta nočni mori ribogojstva po svetu, pa sta herpesviroza kanalskega soma in herpesviroza postrvi, imenovana tudi *Oncorhynchus masou* viroza. V Evropi in žal pri nas je najnevarnejša herpesviroza in zdaj tudi že razmeroma dobro znana *koi krap herpes viroza* (KHV), ki v določenih razmerah povzroča visoko obolevnost in smrtnost krapov.

V rodu krapskih herpesvirusov so trije krapski herpesvirusi, in sicer: Cyprinid herpesvirus – 1 (CyH-1), Cyprinid herpesvirus – 2 (CyH-2) in Cyprinid herpesvirus – 3 (CyH-3). V nadaljevanju bomo viruse poimenovali z mednarodnimi kraticami.

Krapski herpesvirus CyHV-1 je razširjen po vsem svetu in povzroča eno najdlje znanih ribjih bolezni sploh, imenovano *koze krapov* (*Epithelioma papulosum*). Poleg krapov in njegovih okrasnih oblik obolevajo tudi nekateri drugi krapovci. Za bolezen so značilne novotvorbe po koži, ki se pojavijo pri manj odpornih krapih, največkrat spomladi, ko je temperatura vode pod 15 °C. Razen nizkih temperatur na bolezen vplivajo tudi slabe vzrejne razmere. Ko se temperatura vode zviša in izboljšamo razmere vzreje, bolezen sama po sebi premine, krapci pa ostanejo vse življenje okuženi in širijo virus. Izjemoma poginjajo le mlajše ribe. Kljub temu so *koze krapov* resno obolenje in izrazito gospodarska bolezen, saj prizadeti krapci niso primerni za trg. Tudi ko bolezen premine, lahko po koži ostanejo zarastline in madeži, kar zmanjšuje tržno vrednost tako konzumnim kot še zlasti okrasnim krapom. Značilni klinični znak *koz kra-*

po vsi so drobne bele voskaste novotvorbe po telesu in plavutih, ki jih je čedalje več, se večajo in med seboj združujejo. Novotvorbe nastanejo zaradi čezmerne rasti celic povrhnjice (epitelij) kože. Bolne ribe imajo zaradi motenega nalaganja kalcija mehkejšo kosti, so mlahave in jih z lahkoto zvijamo. Bolezen je zanimiva tudi z znanstvenoraziskovalnega vidika, saj iz novotvorb odvzete celice uspešno rastejo tudi v laboratoriju. Iz njih so pripravili celično kulturo EPC (*Epthelioma papulosum cyprini*), ki jo v vseh laboratorijih po svetu uporabljajo za diagnostiko virusnih boleznih rib.

Naslednji krapski herpesvirus je virus CyHV-2, ki povzroča herpesvirus hematopoetsko nekrozo (HVHN) zlasti pri zlatih ribicah (*Carrasius auratus*), ugotovili pa so ga tudi pri srebrnem in navadnem koreslju (*C. gibelio* in *C. carrassius*). Obolevnost koresljev je najvišja v temperaturnem razponu od 20 °C do 25 °C. Okužbo rib s tem herpesvirusom so ugotovili v mnogih evropskih državah, leta 2011 pa so mu pripisali množične pogine koresljev v jezerih na Nizozemskem in Češkem. Bolne ribe so bile manj aktivne, imele so bolj zasluzeno kožo, krvavitve po telesu, plavutih in očeh, škrge pa so bile blede, vnete in zadebeljene.

Najbolj zloglasen krapski herpesvirus je virus CyHV-3, ki povzroča koi krap herpes virozo (KHV), o kateri smo v naših sestavkih že pogosto pisali, saj je trenutno najnevarnejša bolezen, ki ogroža gojene in prostoživeče krape po svetu. Zato je treba njene pojave dosledno spremljati, jo zatirati in jo v prihodnje izkoreniniti. To določa zakonodaja po vsem svetu; v Evropi je to *Direktiva Sveta 2006/88/ES o zahtevah za zdravstveno varstvo živali in proizvodov iz ribogojstva ter o preprečevanju in nadzoru nekaterih boleznih pri vodnih živalih*, ki jo zaradi njene pomembnosti v naših zapisih pogosto omenjamo. KHV poznamo šele slabih dvajset let, ko se je bolezen domnevno iz Izraela z okrasnimi koi krapji razširila po Evropi in drugam po svetu. Ker je koi krap genetsko povsem enak gojenemu krapu, se je bolezen razširila tudi na gojene krape in je zlasti v začetku, ko o bolezni še nismo veliko vedeli, povzročala veliko obolevnost in ekonomske izgube v krapogojstvu. Izbruhi boleznih so navadno pri temperaturi vode od 18 °C do 28 °C, mogoče pa so izjeme, tako da se na to ne gre zanašati. Prizadeti krapji so apatični, po koži imajo blede madeže, pokrite z debelo plastjo sluzi, ki se kasneje odlušči, površina madežev pa postane groba kot smirkov papir. Za virus najbolj privlačno (predilekcijsko)

mesto so škrge, na katerih se pojavijo beli madeži, ki kasneje zaradi naknadnih okužb z bakterijami in plesnimi porumenijo in porjavijo, kar lahko ugotovimo šele pri raztelesenju mrtvih bolnih krapov. Zelo značilen znak bolezni, ne pa tudi nujno vedno prisoten, so udrte oči (*endophtalmus*), kar je pri boleznih rib precej nenavadno, saj imajo ribe pri večini drugih sistemskih boleznih izbuljene oči (*eksophtalmus*). Sum, da so ribe zbolele za KHV, utemeljimo tudi z dejstvom, da v gojiščih krapov v polikulturi, kjer so še druge kapske vrste rib, obolevajo in poginjajo le krapji. Virus CyHV-3 se lahko v okuženih ribah povsem pritaji, aktivira ga pa ga stres, zlasti usodne so nagle spremembe temperature vode.

V rodu krapskih herpesvirusov (*Cyprinusvirus*) je še jegulji herpesvirus – *Anguillid herpesvirus-1* (AngHV-1), ki povzroča obolenje pri gojenih in prostoživečih jeguljah. Je precej nov virus in čeprav je zelo podoben prvim trem krapskim herpesvirusom, krapji zelo redko zbolijo. To kaže na to, kako zelo so herpesvirusi značilni le za eno vrsto rib. Virus so ugotovili pri jeguljah svetu, v Evropi pa med drugim tudi na Nizozemskem in v Nemčiji. Smrtnost jegulj je do 10 %, preprečevanje pa je precej težavno, saj so okužene tudi prostoživeče jegulje.

V rodu herpesvirusov pri somih (*Ictalurivirus*) je najbolj znan in poguben virus, ki povzroča zelo burno potekajočo (akutno) herpes virozo pri mladiceh kanalskega soma (*Ictalurus punctatus*) v Ameriki. Bolezen se pojavi izključno pri zelo visokih temperaturah vode in slabih vzrejnih razmerah, kot to velja za vse herpesviroze. Smrtnost rib je lahko tudi 100 %. Po vsej verjetnosti vsaj za enkrat ni tveganja, da bi se okužba z mednarodnim prometom drugih rib razširila drugam po svetu in v Evropo.

Postrvi herpesvirusi iz rodu *Salmonivirus* so: Salmonid herpesvirus-1 (SalHV-1), Salmonid herpesvirus-2 (SalHV-2) in Salmonid herpesvirus-3 (SalHV-3). Poleg drugih postrvi so zanje dovzetne tudi šarenke, vendar jih v Evropi še nismo ugotovili. Pri zdajšnjem načinu življenja in globalizaciji pa se ne smemo zanašati, da ju v Evropi nikoli ne bo. Virus SalHV-1 povzroča milejšo obliko herpesviroze, ki prizadeva predvsem šarenke v Ameriki. Bolezen se pojavlja le pri temperaturi vode 10 °C in manj, smrtnost rib pa je največ 10 %. Postrvi herpesvirus SalHV-2, po pacifiškem lososu imenovan tudi *Oncorhynchus masou virus*, je precej bolj nevaren in povzroča veliko obolevnost in smrtnost

lososov, pa tudi gojenih in prostoživečih šarenk na Japonskem. Virus okrog ust postrvi povzroča novotvorbe. Bolezen je najpogostejša pri mladiceh, ko je temperatura vode manj kot 14 °C. Obolevnost in smrtnost sta odvisni od starosti rib in lahko dosežeta tudi 100 %. Pri obolelih ribah se pojavijo krvavitve, eno- ali obojestranska izbuljenost, pri ribah, ki preživijo, pa se po nekaj mesecih ali celo po enem letu v glavnem okrog ust pojavijo novotvorbe.

Postrvi herpesvirus 3 (SalHV-3) povzroča zelo hudo herpesvirozo pri mladih zlatovčicah. Znaki so podobni kot pri drugih herpesvirozah, smrtnost pa je do 100 %. V poskusnih razmerah so uspešno okužili tudi potočno postrvi.

Sistematično smo predstavili najbolj znane herpesviroze pri ribah po svetu, od katerih so v Evropi po zdaj znanih podatkih prisotni le herpesvirusi pri krapih in jeguljah. Bolezni in s tem povezane izgube zaradi razširjenih, sicer manj nevarnih herpesvirusov je treba preprečevati z običajnimi ukrepi, ki veljajo za preprečevanje boleznih v ribogojstvu. Za viruse, ki so omejeni na posameznih celinah, pa je treba z vsemi mogočimi ukrepi poskrbeti, da tam tudi ostanejo in jih sčasoma tudi tam izkoreninijo. Za preprečevanje širjenja in izkoreninjenje posebno nevarnih herpesviroz, kot sta koi krap herpes viroza in postrvi herpes viroza, pa veljajo zakonski predpisi na svetovnem in evropskem nivoju in na nivojih posameznih držav. Razen že obstoječih herpesviroz vsaj zaenkrat ni posebnega tveganja, da bi jih vnesli v Evropo, vendar pa je treba upoštevati, da je svet čedalje manjši in imajo z globalizacijo in mednarodnim trgovanjem tudi povzročitelji boleznih več možnosti za širjenje.

Prof. dr. Vlasta Jenčič, dr. vet. med.

Literatura

Fijan, N. (2006) Zaštita zdravlja riba, Osijek Poljoprivredni fakultet, 141–143.

Hanson, L., Dishon, A., Kotler, M. (2011). Herpesviruses that infect fish. *Viruses* 3: 2160–2191; doi: 10.3390/v3112160.

Hostnik, P. Izbrana poglavja iz veterinarske virologije, Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta, Ljubljana, 2013.

Lepa, A., Siwicki, AK. (2012). Fish herpesvirus disease: a short review of current knowledge. *Acta Veterinaria Brno*, 81: 383–389; doi:10.2754/avb201281040383.

Kakšna bo prihodnost slovenskih rek?

V Sloveniji in na območju Balkanskega polotoka načrtujejo izgradnjo 2700 novih hidroelektrarn, ki lahko, če jih bodo zgradili, zelo spremenijo videz pokrajine, značilnosti vodotokov in življenjske prostore v rekah in ob njih. Razpravo o vodni energiji in njenih vplivih na okolje, ki je 3. februarja potekala v okviru sejma Natour Alpe-Adria na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, so se udeležili zagovorniki in nasprotniki izgradnje dodatnih hidroelektrarn. Med slednjimi je bil tudi predstavnik RZS.

Na razpravi, ki so jo organizirali Kajakška zveza Slovenije, Zavod Leeway Collective in Gospodarsko razstavišče in jo je povezoval športnik, aktivist, biolog in ribič **Rok Rozman** (podrobneje smo ga spoznali v Ribiču, 4/2016), so sodelovali poznavalci in strokovnjaki s področja biologije, ekologije, turizma, podjetništva, energetike in ribištva.

Dr. Igor Zelnik z Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani je povedal, da je vpliv rečnih jezov zelo obsežen. »Rečni ekosistemi so širše povezani s krajino. Če prekinemo potek vodnega toka, ne spremenimo le reke, temveč tudi vse krajine, ki se nahajajo nižje od našega posega. To moramo imeti v mislih, ko govorimo o kakršnih koli zaježitvah. Vpliv ni omejen samo na reko, temveč na (širše) območje ob njej. Če preprečimo vnos usedlin v poplavno ravnico, se bo struga v ravninskem delu poglobljala in raven podtalnice se bo znižala. Tak scenarij se že dogaja v Pomurju, ki ga pestijo suše, v primeru dodatnih jezov pa bodo te še pogostejše in hujše. Težave se pojavijo tudi pri številnih organizmih, ki v novem zaježitem ekosistemu ne najdejo več svojih ekoloških niš. Življenjski prostor je zanje uničen oziroma tako spremenjen, da v njem ne morejo preživeti.«

Mag. Martin Solar, direktor WWF Adria, je prepričan, da z jezovi uničujemo biotsko raznovrstnost. Meni tudi, da cena elektrike in samooskrba z njo ne pomenita nobene dodatne vrednosti za domače prebivalstvo, temveč prinašata trajen zaslužek le investitorjem. Trdi, da je alternativ veliko. »Ogromno število rek v dinarskem svetu in Alpah je že zaježenih. Zakaj bi zaježili še vse ostale? V WWF Adria želimo vplivati na odločilne v elektrogospodarstvu, da bi vzpostavili sistem odplačevanja odškodnin za renaturacije (vračanje habitatov v njihovo izvorno zgradbo in sestavo vrst, op. p.). Oblikovali smo posebna območja, kjer hidroelektrarn sploh ne želimo. Sprašujemo se, zakaj moramo Muro



Zanimive razprave o vodni energiji in njenih vplivih na okolje, ki je 3. februarja potekala v okviru sejma Natour Alpe-Adria na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani, so se udeležili zagovorniki in nasprotniki izgradnje dodatnih hidroelektrarn na slovenskih rekah.

zaježiti tudi pri nas, če je popolnoma zagrajena že pri severnih sosedih? Zakaj načrtovati nove jezove v zgornjem toku Soče, če je reka že izkoriščena v njenem spodnjem delu? In najpomembnejše, kaj sploh je zelena energija? Zakaj so »zele-« vse majhne hidroelektrarne, katerih moč ne presega 50 megavatov? Ljudje se sploh ne zavedajo, da predstavljajo ravno takšne majhne hidroelektrarne z geomorfološkega vidika še večji pritisk na okolje.« Menil je še, da je treba poiskati rešitve, ki jih vidi tudi v turizmu.

Mag. Jože Dimnik, v. d. generalnega direktorja Direktorata za energijo z Ministrstva za infrastrukturo, je dejal, da je Slovenija velik uvoznik energije. »Želel bi poudariti, da gradijo energetiki energetske objekte le zaradi odjemalcev. Odjemalci smo mi vsi! Vprašati se moramo, kakšne so naše alternative. Prav nobene želje nimajo po spreminjanju zgornjega toka Soče ali denimo

Kamniške Bistrice. Tudi sam ne vidim potrebe, da bi morali ta okolja spremeniti. Kar lahko naredimo, je, da energijo, ki jo imamo ali potrebujemo, porabimo učinkoviteje. Šele takrat bomo imeli manj potreb po izgradnji novih objektov. Na temo vodnih elektrarn smo tudi sprejeli nekatere mednarodne zaveze. Za namene pridobivanja električne energije moramo zgraditi nekaj, kar se šteje kot obnovljiv vir.« Poudaril je, da je njihov glavni namen zgraditi sistem, ki bo vse odjemalce oskrboval z energijo. »Tukaj se ne gre za zaslužkarstvo.« Opozoril je še, da ima javnost pri odločanju velik pomen. »Javnost lahko doseže vse. Kakorkoli se že odloči, se odloči pravilno. Vendar k vsaki odločitvi sodijo posledice, vprašanje je le, če so nam všeč. Zavedati se moramo, da so v Evropi obnovljivi viri priznani kot najbolj sprejemljiv način pridobivanja energije, bolj kot kateri drugi načini!«



Kakšna bo prihodnost slovenskih rek? Na območju Slovenije in Balkanskega polotoka načrtujejo izgradnjo 2700 novih hidroelektrarn, ki pomenijo degradacijo okolja, v katerem postrvje vrste pa tudi nekateri krapovci ne morejo preživeti.

Majna Šilih, predstavnica za stike z javnostjo iz Dravskih hidroelektrarn Maribor, je prek pisma sporočila, da še ni bilo ustreznih pogovorov med zagovorniki in nasprotniki hidroelektrarn. V njihovi družbi menijo, da zaradi gradnje nove hidroelektrarne na Muri ne bi bilo bistvenih vplivov na raven gladine vode v bližnjih stoječih vodnih telesih. Zavzeli so stališče, da turistično-rekreacijski potencial območja zaradi morebitnega obratovanja hidroelektrarne ne bi bil okrnjen.

»Ugotoviti moramo, kaj sodi v dolgoročno blaginjo posamezne regije,« je pripomnil **Stojan Habjanič**, predsednik Zveze društev Moja Mura. Strinja se, da se je treba pogovarjati v demokratični luči. Sicer ne podpira načrtov za izgradnjo nove hidroelektrarne na Muri, a če bi se za to odločila večina, naj se

pač uresničijo. »Vse so nas učili v duhu logičnega razmišljanja, kako naj ravna dober gospodar. Najprej poišče vse možne prihranke, nekaj kar najmanj stane, kar je najhitreje izvedljivo, kar je najlažje doseči, šele nato išče nadomestke. Enako je pri energiji. To zapoveduje Evropska direktiva pa tudi slovenski Energetski zakon. Pri slednjemu je najpomembnejša učinkovita raba energije in šele ko nam zmanjka možnosti za to, jo smemo nadomestiti z obnovljivimi viri.« Da bi prebivalcem Pomurja prikazal kolikor mogoče resnično stanje, je izračunal nekaj izračunov. »Energetska bilanca Pomurja je jasna. Večletna gradnja drugega jezua na Muri bi BDP Pomurske regije povečala za borih 0,17 %, kar je 11 centov na vsakega prebivalca!« Trdi, da bi se lahko gradnji dodatnih hidroelektrarn na Muri ali Savi lahko izognili z varčevanjem

gospodinjstev. »Če bi šestina slovenskih gospodinjstev zamenjala gospodinjstve aparate s takšnimi, ki porabijo najmanj energije, bi prihranili toliko elektrike, kot bi je proizvedli v verigi hidroelektrarn na Muri ali v eni malo večji hidroelektrarni na Savi. Pred kratkim so se za tak način varčevanja odločili v Avstriji, Danci pa to počnejo že od leta 1990. Trajnostni razvoj je za pokrajino ob Muri najboljša dolgoročna naložba,« je še dejal.

Mag. Igor Miličič z RZS je dodal, da so tuji ribiči, zlasti muharji, eni najboljših gostov. »Lepša kot je reka, bolj kot je neokrnjena njena okoliška narava, raje je imajo. V takšnih okoljih praviloma živijo zdrave in lepe ribe. Slovenija ima srečo, da vsaj v zgornjih odsekih rek še živijo številne različne postrvje ribje vrste. Tamkajšnja narava je razmeroma neokrnjena. Ker ribiči, zlasti še muharji, tja najraje zahajajo, je ta del rek izjemnega pomena. Organizirani ribiči smo veliko pripomogli k promociji slovenskega ribiškega turizma. Verjamemo, da se pri številnih namestitvenih in gostinskih zmogljivostih ob naših najlepših in najbolj znanih rekah zanašajo tudi na obisk ribičev turistov. Posebno zahtevni so tuji ribiči, ki pa so tudi nadvse hvaležni gostje. Ribič, ki dobro lovi, se bo vrnil. Pravijo celo, da je Slovenija evropska Nova Zelandija. Ribiški gostje prihajajo k nam, ker jih tukajšnje reke spominjajo na njihove, kakršne so bile pred zajeztvijo ali drugimi gradbenimi posegi.« Spomnil je, da ribiči ne gledamo le na turizem, temveč želimo biti predvsem naravovarstveniki. »Hidroelektrarna pomeni degradacijo okolja, v katerem postrvje vrste, pa tudi nekateri krapovci ne morejo preživeti. Ribogojška tehnologija je sicer napredovala, tudi sulca lahko vzredimo v ribogojnici. Vedno pa poudarjamo, da je najpomembnejši prav ustrezen življenjski prostor. Sposobni smo sicer vzrediti na tisoče sulcev, a če nimajo kje živeti, je vse zaman. Zato se ribiči bojimo širjenja zajeztov in želimo vzdrževati vsaj takšno stanje, kot je sedaj,« je sklenil Miličič.

Mag. Jakob Marušič, sekretar Kajakške zveze Slovenije, je zatrdil, da kajakaši pa tudi vsi drugi ljudje potrebujejo naravne reke. V njihovi organizaciji se hkrati zavedajo, da potrebujemo tudi energijo. »Najti moramo kompromis. Naše reke niso le energetski, temveč tudi turistični potencial. Narava pa ni namenjena le turistom, temveč zlasti nam, Slovenkam in Slovencem. Reke moramo nedotaknjene ohraniti predvsem zase.«

S tem se je strinjal **dr. Igor Zelnik**, ki je dodal, da so reke pomemben del prepoznavnosti posameznega območja. »Pomurje brez ohranjene Mure ne pomeni nič, prav tako Posočje brez smaragdne Soče.«

Jure Ušeničnik

Nov ribolovni režim na zgornjem delu Krke

Krka je prav gotovo ena najlepših slovenskih kraških rek. Zavod za ribištvo Slovenije upravlja z ribjim življenjem od izvirov do jezua elektrarne v Zagradcu. Reka se preliva iz tolmana v tolman čez kaskade, kjer imajo ribe številna skrivališča. Večino populacije rib v zgornjem delu Krke sestavljajo potočne postrvi, med



Prekrasna potočnica iz Krke (Foto: R. Luštrik)

Na zgornjem delu Krke (foto: I. Holy)

katerimi so tudi številni trofejni primerki. Najboljši čas ribolova je od sredine marca do konca junija. Posebno v maju in juniju je ob močnem rojenju enodnevnih, majskih muh, šašev in prodnic muharjenje s suho muho na Krki prav čarobno.

Z letošnjim letom Zavod za ribištvo Slovenije uvaja nov ribolovni režim na Krki:

- v enem dnevu lahko po novem lovijo največ štiri ribiči,
- ribolovni režim bo *ujemi in spusti* ali *ujemi in vzemi*,
- dovoljen dnevni uplen sta dve postrvi, od tega ena potočna postrv, večja od 50 cm, in ena šarenka ali dve šarenki,
- ribolovna sezona ostaja od 1. marca do 30. novembra,

- najmanjša lovna dolžina in lovna doba:
 - o potočna postrv 50 cm, od 1. marca do 30. septembra,
 - o šarenka brez najmanjše lovne mere od 1. marca do 30. novembra.

Nov ribolovni režim smo že predstavili na osrednjem angleškem mednarodnem muharskem sejmu British Fly Fair International v Staffordu od 11. do 12. februarja, kjer je bilo med obiskovalci veliko zanimanja za muharjenje na Krki.

Ribolovne dovolilnice lahko kupite na sedežu Zavoda za ribištvo Slovenije ali preko spletne strani www.fishing-slovenia.si. Cena dnevne ribolovne dovolilnice bo 70,00 evrov.

Zavod za ribištvo Slovenije



Izdelava umetnih muh – pri naročilu več kot 10 kosov 30 % popust.

Prodaja pripomočkov za muharjenje.

Servisiranje ribiške opreme, krpanje ribiških škornjev in menjava podplavov (enoletno jamstvo).

GSM: 040/225-516, e-naslov: ribistvo.mozina@gmail.com

BELIČARJENJE NA RAKITNI

Štirje letni časi v enem dnevu

Ribiški prijatelj Ivo, čuvaj v RD Barje, je pred leti pripomnil, da ne pozna veliko ribolovnih vodá, kjer se lahko vreme v enem samem dnevu tako zelo spremeni, kot se prav ob ribniku na Rakitni.

Jezero leži na slabih 800 m nadmorske višine, zato ni nič čudnega, da zjutraj lovimo v megli. No, pravzaprav gre za oblake. Nato začne naenkrat prav grdo pihati in iz težkih zračnih gnot se vlije dež. Nemalokrat se sprevrže v snežno ploho, ki se razkadi vsaj tako hitro, kot je prišla. Opoldne se že gremo na toplem soncu in že zdavnaj smo pozabili na jutranje vremensko neudobje. Takšne spremembe, ki niti pod razno niso izmišljotina, so zlasti pogoste spomladi ali jeseni. Tudi zaradi njih je ribolov na Rakitni nekaj zelo posebnega.

Ribnik je na las podoben Bloškemu jezeru (RD Cerknica) ali ribniku Smrekovec pri Sodražici (RD Ribnica). Za vse je značilna dolomitna podlaga, zelena ali rjava barva vode (odvisno pač od letnega časa), iglasti gozdovi z vresjem in tiha naravna okolica, ki znova in znova vabi številne obiskovalce, ki se na visoki dinarski planoti veselijo čistega zraka in mirnih sprehodov v odmaknjeni divjini. Ribnik radi obiščejo tudi ribiči, ki si obetajo bogat ribolov. Pripomniti moramo, da revir ne slovi po kapitalnih primerkih rib, le-ti so na Rakitni pravzaprav zelo redki. Pogosti so le vloženi krapci od teže 1 do 3 kg in ribji drobiž. Čarobnost ribolova na ribniku Rakitna se skriva v občutku varnega pribežališča, ki ga daje. Tjakaj se lahko vsaj za kratek čas zatečemo pred svetom. Sredi vitkih smrek, trepetajočih v šumečem vetrcu, skromno pričakujemo prijem, ki nas spominja na brezskrbne dni pred danimi časi. V takšni ribiški pravljici se na Rakitni lahko naslajamo le zgodaj spomladi ali pozno jeseni.

Podatki o revirju

Z ribnikom upravljajo v RD Barje, kjer sicer lovijo v Ljubljani, Krimskem (Podpeškem) jezeru in zloglasnem Ti volskem ribniku. Ribnik na Rakitni so oblikovali pred nekaj desetletji, ko so poglobili močvirje, ga zajezili in nastalo je pravcato hribovsko jezerce. Z globino od enega do slabih štirih metrov nudi



Ribnik Rakitna leži v osrčju Slovenije, na dinarski planoti, približno 20 km južno od Ljubljane. Najboljši čas za takajšnji ribolov je verjetno spomladi in jeseni.

dovolj zavetja za krape, amurje, redkejšo šarenko, smuče in ribji drobiž. Tloris revirja je razgiban, površina pa dovolj velika (približno hektar in pol), kar je zagotovilo, da bo ob njem obenem v miru lovilo kakih osem ribičev.

Dnevna ribolovna dovolilnica stane dostopnih 12 evrov. Varstvene dobe rib so takšne, kot so drugod v Sloveniji, lovni čas je od zore do mraka. Ribolov je mogoč vse leto, le pozimi ne, saj gladina ribnika zamrzne. Ribolov je dovoljen le z eno ribiško palico.

Dovoljeni načini ribolova so beličar-



Spomladansko jutro na Rakitni. Toplo sonce kljub večji nadmorski višini (slabih 800 m) že poštno greje in iz vode izvablja meglice. Beličarji se veselijo prvih krapov, koresljev, klenov in drugih krapovcev.



Ribnik na Rakitni je kot nalašč za klasično beličarjenje ali ribolov *match*. Nekateri ribiči prisegajo na talni ribolov, pri katerem ne gre brez dobrega starega krmilnika. S tremi zmi sladke koruze na lasku je prijem skorajda zagotovljen! Ne bo škodilo, če bo ribič napolnil krmilnik s slastno krmo po lastni izbiri.



Pri ribolovu na ribniku Rakitna je dovoljena uporaba kostnih črvov. Izkažejo se za ribolov v vseh vodnih plasteh in za večino krapovcev, ki živijo v ribniku.



Ribolovno mesto najprej zasedejo manjši krapovci, denimo rdečkeke ali rdečeperke. Njihovi prijemi nas sploh ne zmotijo, saj napovedujejo prihod drugih, večjih rib.



Takšni zrcalarji so na Rakitni nekaj vsakdanjega. V povprečju jih bo ribič ujel okoli pet na dan, ob posebnih priložnostih tudi deset ali petnajst. Večina ribičev se odloči za ribolov po načelu *ujemi in izpusti*. Potihem upajo, da se bodo krapi poredili in naslednjic nudili drugačne občutke pri utrujanju.



Včasih ribiča preseneti s prijemom prav lep koreselj, redke srečnježe tudi zlati koi krap. Zdi se, da je vseeno, za katero metodo športnega ribolova se odloči ribič. Poleg vztrajnosti odloča tudi kanček sreče.

jenje, talni ribolov, muharjenje in vijačenje. Od vab lahko uporabljamo vabe rastlinskega izvora, kruh, umetne vabe,

deževnike in kostne črve. Dovoljen dnevni uplen sta dva krapa ali dva amurja ali tri šarenke. V zadnjem času ribiči

ujamejo tudi kakšnega smuča, ki si na Rakitni rad privoščiči kostne črve ali bojilije. Ti slastni zalogaji so sicer namenjeni krapovcem.

Dostop do revirja je zelo preprost. Pri Podpeči zavijemo v hrib proti naselju Preserje in sledimo (edini) cesti, ki nas vodi navkreber. V vasi Rakitna peljemo proti Cerknici in po dveh minutah vožnje smo pri ribniku. Opozoriti moramo, da je za parkiranje na makadamskem parkirišču obvezno plačilo parkirnine, ki znaša 2 evra na dan. Ob ribniku je hotel, kjer se lahko napojite in okrepčate, najbolj vztrajni pa tam lahko tudi prespite.

Beličarjenje na Rakitni

Na severozahodnem bregu ribnika, tik ob makadamskem parkirišču, je dolg betonski nasip. V tistem območju je voda najgloblja, slabe 4 m, zato smo se v času našega obiska odločili, da preizkusimo srečo prav tam. Udobno smo raztegnili stole, pripravili palice, sestavili naveze in zmešali skromno krmilo. Takšnih enodnevnih ribiških podvigov se lotevamo brez posebnih priprav, zato tudi pričakovanja niso velika. Pravzaprav je za našo ribiško družino, s katero lovim, kratkotrajen ribolov ena velika šala. V sproščenosti vedno kaj ujamemo, včasih tudi večje ribe. Občasne norčije posameznega člana kvarteta sicer pestrijo ribolov bolj kot kapitalni primerki plavutastih lepotic.

Ker smo lovili v popolni zasedbi, smo se složno dogovorili, da bo vsak preizkusil svojo priljubljeno ribolovno tehniko (primerno ribolovu krapovcev, jasno). V ribniku smo tako namakali trnke z opremo *match*, *feeder* in običajno palico za ribolov na dnu. Prvi navdušenec je lovil na zrna sladke koruze, drugi na kostne črve, tretji je prav tako lovil s koruzo s palico *feeder*, zadnji pa na klasične bojilije v obliki snežaka (*angl. Snowman*) kričečih barv s sadno aromo. Ker ribolovnega mesta predhodno nismo nakrmili, smo si od ribolova s snežakom obetali bolj malo. Lahko si mislite, kdo je poskušal pretentati vložence z boljijem *wannabe*! Na srečo smo s seboj privlekli sodček češkega piva, zato sem lahko med

Ocenjevalni list

Revirje ocenjujemo tako, da vsako izmed sedmih kategorij ocenimo z oceno od 1 do 6. Kategorije so ustrezno ovrednotene, kar pomeni, da sta npr. čistoča vode ali ribja populacija pomembnejši kategoriji kot možnost parkiranja ali dostop do vode.

Vodotok: Ribnik Rakitna
Revir: Ribnik na Rakitni brez pritokov in odtokov
Upravljavec: RD Barje

Kategorije in vrednost (faktor)	Obrazložitev kategorije	Ocena od 1 do 6	Rezultat (zvezdice)
Kakovost vode 0,20	Čistost vode in okolice vodotoka. Splošna senzorična ocena.	4,5	0,900
Pestrost ribolova 0,10	Ali je na revirju primeren ribolov za začetnike in izkušene ribiče. Pestrost vodotoka s stališča načina ribolova.	3,0	0,300
Cena dovolilnice 0,10	Ocena razmerja med kakovostjo ribolova in ceno dnevne dovolilnice.	4,0	0,400
Ribja populacija 0,30	Možnost ribolova več ribjih vrst v različnih letnih časih.	4,5	1,350
Pristop do vode 0,075	Zaraščenost vodotoka, udobnost pri ribolovu (metanje).	6,0	0,450
Dostop do revirja 0,075	Prometna povezanost, možnost primerne parkiranja.	4,0	0,300
Ocena upravljavca 0,15	Dostopnost do pomembnih informacij, odzivnost informacij, odzivnost in prijaznost upravljavca.	5,5	0,825
		31,5 točke	4,525 zvezdice



Vsi ribniki na dinarski planoti med Logatcem in Ribnico so podobnega videza. Voda je zelena ali rjava (odvisno od letnega časa), v njihovi neposredni bližini poganjajo iz dolomitne podlage vresje in temni iglavci.



Že zgodaj spomladi, ko se malce otopli, postanejo krapji aktivnejši. Stikajo za hrano in hitro napolnijo svoje lačne želodce. Najbolj požrešni med njimi v kratkem času precej pridobijo na velikosti in teži.



Na Rakitni večinoma ujamemo vložene krape, ki tehtajo od 1 do 3 kg. Tudi primerek na zgornji fotografiji sodi v to kategorijo. Za trenutek je postal na varni mehki podlagi, nato pa je odplaval nazaj v mokre globine ribnika.



Kmalu nasvidenje!

opazovanjem prijateljev, ki so utrujali svoje ulove, vadil točenje tekočega zlata v plastične kozarce.

Vsi smo lovili približno 25 m od obale. Vabe smo razvrstili po sistemu *plovec, dno, plovec, dno*. Oprema, ki smo jo uporabljali, ni bila omembe vredna, razen palice *match* (Daiwa Tournament). Za ribolov na dnu smo uporabljali trnke velikosti #6 in #8, za ribolov s plovcem pa ustrezno manjše. Predvrstica pri ribolovu s plovcem je bila debela 0,16 mm (ob tem sem v šali privoščil prijatelju, da bi mu prijel velik amur). Za ribe, ki smo jih lovili, je popolnoma zadoščala, kar smo umno sklenili šele na koncu ribolovnega dne.

Ribe so začele sodelovati šele po drugi »rundi« krmiljenja s sipko hrano. Omejili smo se na 0,5 do 1 kg krmila na osebo. Najpogosteje so prijemale rdečeoke in rdečeperke, ki so cefrale kostne črve in se občasno nataknuje na trnek. Pri podvodni pojedini so redno sodelovali tudi manjši ploščiči. Krapji so na zabavo prišli najkasneje. Po naši oceni sta se najbolj izkazala ribolov s krmilnikom (*angl. Feeder*) in uporaba zrn sladke koruze. Enega od vložencev smo uspeli pretentati tudi s snežakom, ki je premamil urnega »mopedista«, kot v barjanskih logih pravijo krapu manjše teže.

Vtisi

V deželico pod Alpami počasi, a vztrajno prihaja pomlad. Poleg vodá, kjer navadno lovimo, si velja ogledati in preizkusiti tudi katerega od neznanih revirjev. Ribnik na Rakitni je spomladi še posebno vabljiv. Tamkajšnji krapovci se prebudijo iz dolgega zimskega sna in se začno intenzivno prehranjevati. Njihovi prijemi so nežni, a pogosti. Poleg dobrih obetov za ribolov bosta ribičem dobro dela prvo toplo spomladansko sonce in mir, ki ga bomo sredi marca ali aprila tam še deležni. V poletnih mesecih ribnik zavzamejo kopalci, kar je za ribiče bržkone slaba novica.

Pri ocenjevanju smo dobro oceno pripisali ribji populaciji, pristopu do vode in upravljavcu. Revir je dobil 31,5 točke (od 42 mogočih) in zelo dobro končno oceno 4,525 zvezdice (od 6 mogočih).

Pribor za beličarjenje in palice za talni ribolov imamo pripravljene. Koruzo smo skuhalo in obnovili zalogo kostnih črvov. Počakati moramo le še na proste dni, nato pa bomo s prijatelji znova zasedli kakšen miren kotiček ob rakitniškem ribniku. Morda se nam bo letošnja pomlad nasmehnila sreča in nambo uspelo ujeti katerega izmed tamkajšnjih večjih krapov ali amurjev, ki burijo ribiške misli domačih barjanskih ribičev in vseh preostalih ljubiteljev tega slikovitega revirja.

Jure Ušeničnik

* šarlatansko, neuspešno

Atlantski losos (2. del) na vzhodni obali Kanade

Pot do doline reke Grand Cascapedia je bila precej zanimiva. Vzdolž reke Restigouche in po jugovzhodni obali polotoka Gaspé je bilo za nas, vajene Sredozemlja, prav čudno opazovati jadrnice in druga turistična plovila ob obali, posejani s smrekami in skalovjem. Nekako težko predstavljam, zato pa toliko bolj privlačno in drugačno.

Presenetljivo je bilo tudi, da so praktično povsod, kjer sva se ustavila, natančno vedeli, kam se odpravljava in tudi s kom. Prijatelj David je očitno na polotoku prava zvezda, saj so ga poznali skoraj vsi. Tako sva z nekaj manjšimi postanki in brez posebnosti zgodaj popoldan prispela na prvega od zelenih ciljev, kar je pomenilo ribiško trgovino številka tri, oddaljeno le nekaj kilometrov od koč, kjer sva nato preživela naslednjih pet dni.

Tokrat nama je uspelo zapustiti trgovino zgolj z nekaj drobnarijami in samo nekaj minut kasneje sva prispela na končni cilj potovanja. Sveže postavljena lesena koč, zadaj manjši ribnik in prijazen pes so bile prve stvari, ki sem jih opazil. Prav zanimivo je, da se najin vodnik in prijatelj ni praktično nič spremenil. Vse skupaj mi je delovalo, kot da ni minilo petnajst let, odkar sva se zadnjič videla, pač pa največ leto ali morda dve. Tudi štirinožni prijatelj je deloval, kot da se pozna od nekdaj. V trenutku sva se, gosta, počutila kot doma. Kot se za ribiče spodobi, je David takoj predlagal večerni ribolov na njihove brancine (angl. stripped bass) z obale. Ni nama bilo treba dvakrat reči in že čez nekaj minut smo vsi trije stali do pasu v morju. Po približno pol ure je Paulu uspelo uloviti prvega. Običajna velikost, ki smo jo pričakovali, naj bi bila okoli pol metra in ravno tak je bil tudi edini, ki smo ga vsi trije videli tisti večer. Preostali ribiči, ki se jih je kmalu nabralo okoli deset, vključno z menoj, nismo imeli podobne sreče in po približno uri in pol ribolova smo se vrnili domov. Ameriška gosta, ki sta tisti dan ravno zaključevala svoje potovanje, sta povedala, da sta imela tisto nedeljo kar devet prijemov in uspešno pripeljala do obale tri losose. Največji je tehtal več kot trideset funtov. Skupaj z vremensko napovedjo, ki je pomenila deževno noč in deževen ponedeljek, sva s Paulom polna pričakovanja in optimizma težko pričakala jutro. Še posebno zato, ker naju je naslednji dan čakala ista reka, vendar zaradi deževne napovedi verjetno še z boljšimi razmerami. Kalna in povišana reka namreč pomeni dodatno selitev svežih rib iz morja, poleg tega pa tudi lažji ribolov.



Muha Dylan Spey

V ponedeljek zjutraj nama je David razložil, da dejstvo, da imava možnost loviti na eni najboljših rek na vzhodni strani Kanade in v najboljšem mogočem obdobju leta, nikakor ni samo po sebi umevno. Prejšnje dni sva bila namreč del posebnega sistema loterije, kamor naju je prijavil, saj je bilo kandidatov za omenjeni del reke Grand Cascapedia v tistem obdobju veliko več, kot je na voljo dovolilnic. Prijavil naju je tudi na druge

reke; za vsak primer in za vse naslednje dni najinega bivanja v dolini. Tako do vsakega večera posebej praktično niso vedela, kje bova lovila naslednji dan. Ob nakupu precej drage dovolilnice, ki naju je že čakala v lokalni ribiški pisarni, sem spoznal, kako gladko in organizirano poteka vse skupaj v tamkajšnjem delu sveta. Ljudje se zavedajo, kaj zanje pomeni ribolov. Vsi skupaj zelo prijazno delujejo v isto smer in skrbno negujejo, kar imajo.

Deževno jutro je prineslo s seboj tudi malo več komarjev in »muh nevidnic« kot prejšnje dni, vendar sva bila pripravljena tudi na to in komaj čakala, da bi poizkusila srečo v »izzrebanih« tolmunih. Najprej je David izbral mesto zame in mi namenil muho, imenovano po njegovem sinu Dylanu, navezano na predvrnico, debeline 0,40 milimetra. Po nekaj hitrih nasvetih je odhitel kakšnih sto metrov dolvodno in se posvetil Paulu.

Tako sem po treh dneh v Kanadi ▶



Prvi losos iz reke Grande Cascapedia



Ribiška koča ob reki Petite Cascapedia

Rahlo me je skrbel le trnek, medtem ko sta bili prožnost vrvice ter debela in sveža predvrvice nedvomno na moji strani. Na koncu se je vse skupaj dobro končalo in kmalu sem lahko poziral za spomin s svežim srebrnim atlantskim lososom, rahlo večjim od prvega in težkim kakšnih deset kilogramov.

Od prihoda na mesto ni minilo niti petnajst minut in imel sem občutek, da bo to resnično nepozaben dan, kar se je začelo potrjevati že slabih deset minut kasneje, ko je svojega prvega kanadskega lososa ujel še Paul. V manj kot pol ure sva oba imela uspešno opravljeno kanadsko misijo in sprejela predlog, da bi poizkusili še na drugem tolmunu, ki je bil prav tako del najine takratne dovolilnice.

Tisti dan je večina dogodkov potekala na površini na muho *bomber*. Kljub skupaj kar devetim prijemom pa nisva uspela pripeljati do brega nobenega lososa več. Močne srebrne in sveže ribe iz morja so bile v večini primerov zmagovalke



Nabor najpomembnejših muh



Prevozno sredstvo za reki Petite Cascapedia in Bonaventure

končno stal v znameniti reki v precej močnem dežju z zvesto osmico G. Loomis IMX, poln pričakovanja in z dvema dnevnoma izkušenj.

Po samo nekaj klasičnih metih in korakih sem začutil močan poteg vrvice in težo na drugi strani. Niti za trenutek nisem podvomil, da na drugi strani ne bi bila riba, saj je muha potovala le nekaj centimetrov pod površino. Nagonsko sem potegnil s palico v nasprotno smer in sledilo je neobičajno in precej hitro odvijanje vrvice ozko v točko na sredini reke. Vse skupaj je bilo videti zelo čudno in narobe. Reka na sredini pač ne more biti trideset metrov globoka, ko pa je okoli mene manj kot meter globine. Resda je bila reka tudi precej kalna zaradi svežega dežja, vendar sem vseeno dobil dokaj hitro odgovor, ko je približno trideset metrov daleč nad menoj in proti toku (!) svetla srebrna riba začela skakati vsepovprek in v želji, da bi se osvobodila muhe, počela za moje pojme prav neverjetne akrobacije. Ni mi preostalo drugega, kot da sem se podal proti sredini reke, kjer je očitno (takrat

že) podvrvice potovala prek nekega predmeta. Le še neka potopljena skala ali veja me je ločevala od neposrednega stika z ribo na drugi strani in nikakor je nisem imel namena izgubiti, saj sem ravno zaradi nje prepotoval vso pot. Na pol poti do »problematičnega« mesta sem medtem oba kolega obvestil o dogajanju z močnim žvižgom, ki naj bi jima povedal, da imam ribo na drugi strani in da bom v kratkem z malo sreče verjetno potreboval pomoč vsaj pri dokumentiranju, če ne že pri zajemanju v mrežo, ki jo je na hrbtu nosil David. Slednji je začel vpiti, da moram pri priči nazaj in ven iz vode. To je bil vsekakor moj namen, vendar takoj za tem, ko bi osvobodil vrstico. Nikakor namreč nisem imel namena pustiti ribi, da bi mi ušla. Iztegnjena roka in celotna dolžina palice sta k sreči zadostovali, da sem uspel v svojem namenu in končno neposredno začutil težo ribe, ki me je za tem prav prikladno vlekla navzgor proti toku in rahlo proti obali. Po vsej zmedbi se je utrujanje lososa v resnici šele začelo. David je medtem priteknel in pripravil mrežo.

že po nekaj trenutkih in tudi kasneje se preprosto nisem mogel znebiti občutka, da v resnici ne želijo jesti, pač pa le za trenutek ugrizniti ponujeno muho. Slednji trditvi v prid je tudi dejstvo, da so bili vsi uspešno ujeti lososi tisti teden ujeti na tradicionalen način: z neprestanim stikom z vrstico in mokro muho.

Naslednji dan smo v lepem sončnem vremenu poizkusili srečo na reki Petite Cascapedia, in sicer s spustom s kanujem po predelu, za katerega je prav tako poskrbela uspešno opravljena predhodna loterija. Takrat se mi je še dozdevalo, da je najin uspeh v tem srečelovu prav prikladno naključje. Kljub trudu mi na precej bistri reki ni uspelo prelisčiti nobenega od sicer tam dokaj redkih lososov. Paul je rešil dan najprej z ujeto manjšo ribo tako, da smo jo opazovali in ji namenili neobičajno veliko časa, proti večeru pa še z drugo, tokrat s pomočjo dvoročne muharice.

Sledil je tretji dan in znamenita reka Bonaventure, kamor sva se zopet uvrstila s pomočjo sreče, le da tokrat nisem več verjel, da je to naključje. Reka je resnično

nekaj posebnega. Lahko namreč zapišem, da še nikoli nisem videl tako bistre vode; vidi se praktično vse, ne glede na globino. Težava čudovite reke je bila zgolj ta, da na izžrebanem odseku na celotnem spustu s kanujem nismo opazili niti enega samega lososa. Tako smo že po nekaj urah dopoldan končali ribolov in se odpravili nazaj proti glavni cesti, ki je vodila ob morski obali. Predlagal sem, da bi z ribolovom poizkusili še v morju. Ustje reke Bonaventure je namreč znano območje za ribolov v morju in tako smo se za nekaj ur ustavili še na prelepem delu peščeno-kamnite plaže, kjer je že lovilo nekaj ribičev. V lepem sončnem popoldnevu smo tako vsi trije poizkusili še z muharjenjem na lokalne brancine. Na Davidov predlog sem celoten čas ribolova preizkušal sveže prispelo palico Hardy Zephyrus, razreda 7, ki jo je od proizvajalca prejel po pošti prejšnji dan. Uporabljal sem tudi njegovo kolesce in vrvico in tudi vzorce morskih muh firme Gaspé Fly.

V tem času od vseh prisotnih ni nihče ujel ničesar in opazil sem, da sta prijatelja že končala ter da se pogovarjata, naslonjena na večjo skalo na obali za menoj. Dobil sem občutek, da me čakata in tudi sam prenehal z ribolovom. Vendar ne povsem. Na poti nazaj sem namreč še vedno imel v vodi vrvico in muho, saj sta bili v smeri proti njima v morju dve osamljeni skali, katerih vrhova sta štrlela iz vode. Tu in tam sem nekoliko potegnil in dodal muhi malo gibanja, le toliko, kolikor mi je še ostalo optimizma. Sicer sem tisti del skrbno prelovil že prej, še pred menoj pa tudi Paul, vendar se nekako še nisem bil pripravljeno vdati. Skali sta bili že ravno prav daleč zadaj, ko se je vrvica ustavila in palica upognila. Tokrat sem bil prepričan, da se je muha na površini zataknila v eno od njih in se obrnil, da bi jo odpel. Na veliko presenečenje sem opazil valove in ribo, ki se je skušala osvoboditi muhe. Moja prva asociacija je bila na ujetega sulca, ko pride na koncu na površino. Takoj za tem se je morje umirilo, kolesce pa je komaj sledilo hitremu odvijanju vrvice. Vsakič, ko sem poizkusil ribo upočasniti, je še močnejše izvlekla precej metrov podvrvice. Ko na kolescu praktično ni bilo ničesar več, sem poizkusil ribo ustaviti. Kolesce se je ustavilo in upor je prenehal. Minilo je kar nekaj časa, da sem vse skupaj navil nazaj in ugotovil, da je muha še vedno na koncu predvrvice. Mislim sem, da se je riba snela, nato pa opazil, da je bil zlomljen celoten zavoj trnka in da sem nazaj dobil celo muho, vezano na hrbtišče trnka. Kolega sta vse skupaj opazovala in se očitno ob tem prav lepo zabavala vse do trenutka, ko sem prinesel muho na »reklamacijo«. David je dejal, da se to ne preprosto ne bi smelo zgoditi. Odšli smo proti avtu in vprašal sem ga še, koliko lahko zrastejo



Riba zadnjega dne



Stena slavnih ob muzeju lova na losose

brancini v tamkajšnjem delu Kanade. Odgovoril mi je, da več kot dvajset kilogramov ...

Zjutraj sem še vedno jezen nase, da prejšnji dan nisem vzel svojega pribora, zopet stal ob reki Petite Cascapedia – zopet po uspešno opravljeni loteriji. V dnevu brez omembe vrednega dogodka sem si zapomnil predvsem, da naju je iskal lokalni rečni nadzornik (ranger). Želel je namreč videti, kdo za vruga sta tista dva, ki sta bila tolikokrat izžrebana ...

Zadnji dan sva imela še posebno srečo, saj naju je čakala dovolilnica za lov na moji najljubši reki, veliki sestri reke Petite Cascapedia. Povrh vsega je ponoči spet zelo deževalo. Končni rezultat je bil, da sva vsak ujela še eno ribo povprečnih

velikosti in med utrujanjem izgubila vsak svojo ribo potovanja. Muha dneva je bila tokrat zelena prodnica (*Green stonefly*). David je mojo ribo ocenil na trideset funtov, Paulovo pa na štirideset. S tem, da je Paulova strgala konično predvrnico, moja pa se je, precej boleče zame, snela šele ob poskusu zajemanja v mrežo. K sreči sva imela oba s seboj kamere, s katerimi sva vzajemno med drugim snemala tudi oba nesrečna dogodka, ki bi lahko lepo zaokrožila že tako uspešno potovanje.

Kot je običajno, so pri ribičih največje ribe vedno tiste, ki na koncu uidejo. Ostanete le spomini, ki jih tudi brez pomoči sodobne tehnologije shranimo za vedno.

Tomaž Modic

Mrzli januarski dnevi

Tako je nanoslo, da sem letos prvič lovil ribe ravno na začetku vetrovnih dni v januarju. Ujel nisem ničesar, me je pa ob tem dobro prepihalo. Tisti dan je bilo sprva vse mirno in bivanje ob vodi kljub mrazu znosno, potem pa se je dvignil veter in me v dobri uri premraženega nagnal domov.

Naslednjih deset dni je bilo prav zimskih. Mraz je dobro pritisnil, padlo je nekaj snega, poleg ribnikov in jezer so delno zamrznile še reke. Tam, kjer se je vodni tok vsaj deloma umiril, je nastala ledena skorja, predvsem pa je pihalo. Ribolov je postal težavnejši, a ne povsem nemogoč. Mojo strast po zalezovanju rib je hladil le mrzel severovzhodnik, ki lahko nekajurno bivanje ob vodi spremeni v pravo moro. Kakorkoli se namreč oblečem, me na koncu vedno prepriha. Če preveč brkljam po vabah ali opravljam dela, ki jih ne morem z rokavicami na rokah, kot je recimo delo z zapeto ribo, pri čemer si roke še zmočim, pa se mi lahko na koncu še zanohta. Dobra brisača je zato vedno, posebno pa v takih razmerah, nujna oprema, ker si z njo roke hitro in temeljito osušimo, potem pa si jih čim prej zaščitimo z rokavicami. Znano je, da največ telesne toplote izgubimo ravno skozi okončine, zato ne priporočam ribolova brez primerne obutve in pokrivala za glavo. K sreči imamo na voljo pestro izbiro primernih obuval, nogavic, termo perila in oblačil, ki uspešno kljubujejo mrazu in vetru. Pred leti, ko ni bilo tako dobrih oblačil, sem se lahko oblekel še tako na debelo, pa me je po nekaj urah ribolova (ki je takrat trajal tudi cele dneve) že pošteno zeblo. Zvečer sem doma potem potreboval kar nekaj časa, da sem se znova ogrel.

Vetra pa sploh ne maram, še posebno ne severnika. Zdi se mi, da tudi ribe nad njim niso pretirano navdušene, saj sem v takih razmerah največkrat bolj malo ujel. Lahko pa se ribolovu nisem povsem posvetil, ker sem zaradi mraza bolj tiščal roke v žepe in se prestopal na bregu.

Kakorkoli že, tistih nekaj dni, ko je severnik dobro bril, sem komajda zdržal doma. Nisem držal križem rok, delal sem načrte in pripravljaj taktiko. Zamesil sem nekaj testa iz

kakovostnih prehranskih dopolnil in sestavin za fitnes, ki mi jih je podaril znanec. Pred leti sem že uporabil proteine sirotke (whey proteins), ki so se pokazali kot dober dodatek predvsem pri izdelavi bojljev. Vse sem zmešal v enotno zmes, dodal le še melaso za sladkost, dobro vezavo in topnost, nekaj tekočih aminokislin in še nekaj navadne bele moke, s katero sem izboljšal vezavo in naredil testo bolj gumijasto. Po nekaj minutah gnetenja je nastala gladka zmes okraسته barve z aromo jabolka. Testo sem zavil v pvc-vrečko in vse skupaj postavil na hladno. Pod vplivom mraza se je dobro strdilo, obenem pa ostalo voljno za obdelavo. Nekako tako kot plastelin. Bil sem zelo zadovoljen, kako se bodo nanj odzvale ribe, pa je bilo treba še preveriti. Slednje sem komaj čakal, še najraje bi jo kar takoj mahnil za vodo. A že pogled skozi okno na zvijajoča se drevesa v vetru me je odvrnil od tega. Raje sem naredil

poskus, ki ga velikokrat naredim tudi z bojlji. Odščipnil sem košček testa, iz njega naredil kroglico in jo položil v kozarec z vodo. Zanimalo me je, kako se bo testo obnašalo ob stiku z vodo – ali in kako hitro se bo topilo in spuščalo hranilne signale v okolje. Ko lovim s testom, mi to vedenje pomaga, da vsaj približno vem, kdaj je treba nastaviti novo vabo. Razmere v kozarcu vode in v tekoči vodi seveda niso enake, a nekaj podatkov, po katerih se lahko okvirno ravnam pri ribolovu s tem poizkusom, vseeno dobim. Testo se je praktično takoj po stiku z vodo začelo topiti, po dveh urah pa je voda v kozarcu že občutno dišala po jabolku in se nekoliko obarvala. Pri tem je bila kroglica testa raztopljenale do polovice. Lepo, bil sem zadovoljen in čakal samo še napoved vremenarjev o koncu vetrovnega vremena.

Ribiško strast sem med tem zadovoljil tudi tako, da sem si pripravil



Nizek vodostaj Save mi je omogočil, da sem lovil z mesta, ki je po navadi v vodi.



V januarju je pritisnil hud mraz, zapihal je tudi mrzel veter. Ribnike in jezera je prekrila ledena skorja, v mirnejših delih so zamrzile reke. Ribolov je bil otežen, ne pa tudi nemogoč.

nekaj primernega pribora za bistro in nizko vodo, kakršna je bila v tistem obdobju na naših rekah. Za take razmere sem na tuljavo svojega kolesca navil prozoren laks, premera 0,23 mm, znamke Gardner hydro flo. Že nekaj časa je stal na polici in bil je pravi čas, da ga uporabim. Premer se mi zdi ravno pravi, da ga ribe v bistri vodi ne opazijo tako hitro, obenem pa je njegova nosilnost dovolj velika (2,7 kg), da se z lahko spopadem tudi z večjimi ribami. V mislih sem imel predvsem klene, ki se potikajo po tolmunih in strugi ter iščejo kaj primernega za pod zob. Tudi najtežji med njimi bi bil težko kos omenjenemu laksu. Še posebno, če upoštevamo prožno palico, primerno nastavljeno zavoro na kolescu in ribičevo potrpežljivost pri utrujanju. Pri navezi nisem kompliciral in sem vse potrebno navezal kar na glavni laks, brez uporabe predvrvice. Vedno pa lahko, če se za to pokaže potreba, navežem še njo. Gibanje drsne sponke sem na spodnji strani omejil z dvema sili-

konskima omejevalnikoma (štopar). S premikanjem omejevalnika gibanja gor ali dol po laksu lahko poljubno določam razdaljo med vabo in obtežilnikom. Tako preprosto sproti nastavljam primerno dolžino, ki omogoča različnim vabam, da se po padcu v vodo obnašajo čim bolj naravno. Na tak sistem sem lovil s kosmičem kruha. Z njim lahko lovimo na razne načine; na primer na vodni gladini. Ker je kruh poln ujetega zraka in če sredico namestimo na trnek tako, da jo stisnemo samo na enem koncu, preostali del pa ostane zračen, bo plavala na gladini in ne bo potonila. Kadar klenci plavajo tik pod vodno gladino, jim lahko s tokom pošljemo takšno sladico in prav malo je verjetno, da je kateri izmed njih ne bi pobral. Naslednja možnost je, da sistem obtežimo, da potone, kosmič kruha pa plava nad dnom na višini, ki si jo izberemo sami. Tretja možnost je, da vaba leži povsem na dnu, pri čemer moramo iz kruha iztisniti čim več zraka. Nič ni za ribe bolj mamljivega kot počasi (naravno)

toneča vaba. Svojemu sistemu sem namenil zelo majhno obtežitev (4 x 1,25 g = 5 g), saj sem lovil z vabo na dnu. Obtežitev zadostuje za potrebne daljave meta, sistem pa lahko dodatno obtežimo tudi tako, da kruh na trnku namočimo v vodo.

Na tuljavo drugega kolesca sem prav tako navil prozoren laks, le da nekoliko debelejšega, premera 0,25 mm in nosilnosti 5,7 kg. Načrtoval sem uporabo manjših zaprtih krmilnikov za krmljenje s črvički. Tokrat slednjih nisem uporabil, temveč sem krmilnik napolnil s krhkimi briketi iz konoplje in še nekaterimi drugimi. Predvsem konopljni briketi se v vodi dokaj hitro topijo, drobtinice pa zapuščajo krmilnik skozi luknjice in privabljajo ribe k vabi na trnku. Brikete sem dan pred uporabo previdno polil s tekočimi aminokislinami, da so jih vpili in postali še privlačnejši. Aminokisliline pošiljajo takojšen signal ribam o hrani in zato se hitreje odzovejo.



Bolj ali manj občutljive konice palic zaznajo še tako nežne prijeme rib. Kričiča obarvanost pa ribiču omogoča lažje spremljanje, saj oči manj trpijo.



V času nizkih temperatur, ko zemlja zmrzne ali pa lovim na prodnati podlagi, je zelo primerno trinožno stojalo, saj ga je mogoče postaviti na vsakem terenu.



Krmilnik za krmiljenje s črvički sem napolnil z mešanico briketov, v kateri so prevladovali krhki briketi iz konoplje. Dan prej sem jih narahlo prelił s tekočimi aminokislinami in jim tako dodal nekaj privlačnosti. Krmilnike lahko polnimo še s kruhovim drobirjem ali pa s praškasto krmo.



Na repu prinesena sreča

Takoj, ko se je veter po nekaj dneh končno umiril, sem se odpravil na Savo. Čeprav sem tja prispel šele ob desetih dopoldan, je bilo še vedno precej mrzlo, a že sam pogled na reko me je ogrel. Končno sem bil znova na ribolovu. Nizek vodostaj mi je omogočil, da sem lovil z mesta, s katerega navadno ne morem, ker je v celoti ali vsaj delno pod vodo. S tistega mesta sem lahko lovil z eno vabo v mirni vodi, z drugo pa ali v rečnem toku ali na meji z mirno vodo. Ciljne ribe so bili kleni in mreene, na drugem mestu pa karkoli bi pač prijelo, samo da bi imelo ribji rep. V nekaj minutah sem že sedel za palicama in opazoval kričiče obarvana vrhova. Vse naokoli je bilo mirno in tiho, jaz pa v napetem pričakovanju, kaj se bo zgodilo. Ko vaba pade v vodo, vedno pričakujem takojšen prijem. Velikokrat se mi je to tudi res zgodilo; včasih še palice nisem uspel odložiti na stojalo, že je riba cukala.

V eni uri sem večkrat izvlekel krmilnik z vabo iz vode, ga napolnil in znova vrgel nazaj, a na različna mesta. Obetal sem si, da bom na tak

način našel ribe in jih spodbudil k prijemu. Zgodilo pa se ni nič, le občasno, ko je vodni tok premaknil krmilnik na dnu, se je to poznalo tudi na vrhu palice, a pravega prijema ni bilo.

V tolmunu na moji levi sem lovil na kosmič kruha. Tam se ribe rade zadržujejo in prav tam sem ujel že kar nekaj krapov in klenov. V tolmunih z mirno vodo raje pustim vabo dlje ležati na enem mestu, kjer jo bo našel kakšen osamljen kapitalen klen, ki se rad klati po tolmunih in zatoni. V tekoči vodi pa je včasih bolje, če vabo ponudimo na različnih mestih. Nekajkrat se mi je že zgodilo, da sem pri lovu na dnu v tekoči vodi zaman čakal prijem, potem pa sem postavil vabo zgolj kakšen meter stran in že je bila riba na trnku. Kako bomo torej ravnali v določenih okoliščinah, je odvisno predvsem od nas samih in našega šestega čuta.

Medtem se je izza oblakov prebilo sonce; bivanje ob vodi je postajalo še prijetnejše; v nekem trenutku sem si moral sleči celo jakno, saj mi je postalo preveč vroče. Še dobro, da sem tako ravnal, sicer bi v naslednjih minutah lahko pošteno »zakuhal«. In to ne zgolj zaradi sončnih žarkov. Znova sem premetal vabo s krmilnikom in palico naslonil na stojalo. Nisem se niti dobro usedel na svoj »stol« (prek ploske skale položena blazina za odpenjanje), ko



Testo iz kakovostnih sestavin z okusom jabolka se je izkazalo kar dobro. Fina struktura in plastičnost sta omogočali počasno topnost v vodi. Riba sicer niso prijemale, a še bodo.

se je vrh na palici upognil tako, kot bi se za laks ujela kakšna veja ali večji predmet, kakršne nosi s seboj vodni tok. Če je to prijem ribe, se vrh najprej strese, napetost laksa za trenutek popusti, potem pa se znova napne in palica se upogne. Vseeno sem zategnil, saj se je vrh še naprej krivil in ni kazalo, da se bo ustavil. Na drugi strani je bila riba. 'Končno spet ta lep občutek, ko je riba na trnku in palica lepo upognjena,' sem si zadovoljno govoril. Riba je najprej potegnila v tok proti sredini Save, potem pa se obrnila in krenila v mirno vodo, in sicer naravnost proti laksu moje



Temperatura vode je bila 4°C. Topleje kot zunaj.

druge palice. V bližini se je ustavila in potem se je vse dogajalo bolj ali manj tam okoli in samo čakal sem, kdaj se bo riba zapletla. Stresno utrujanje je trajalo kakšnih deset minut, obnašanje zapete ribe je bilo nenavadno in na trenutek se mi je zazdelo, da vem, zakaj. Riba je bila zelo borbena in nič ni kazalo, da se bo sploh utrudila. Komaj sem jo privedel bližje, že je pobegnila nazaj in s seboj potegnila nekaj metrov laksa. In to vse v neposredni bližini drugega laksa! V takih trenutkih bi prav prišel soribič, ki bi rešil situacijo in bi bilo utrujanje veliko manj stresno. Temu smo sicer izpostavljeni vedno, kadar lovimo z dvema palicama. Sam se tam, kjer je dovoljen lov na dve palici, vedno sproti odločam, ali bom lovil na obe ali zgolj na eno. Veliko je odvisno od ribolovnega mesta, saj na nekaterih skoraj ni mogoče loviti z dvema palicama hkrati, medtem ko je na drugih precej več prostora. Prednost lova z dvema palicama je med drugim v tem, da lahko lovimo hkrati na dveh različnih območjih; kot tokrat v hitri in mirni vodi ali pa na plitvini in v globoki vodi, ob bregu ali dlje od njega in podobno.



Sonce je obsijalo Savo. Dobro me je ogrelo, čeprav je temperatura zraka ostala pod ničlo.

Tako zajamemo večje območje in povečamo možnosti za ulov.

Ribo sem počasi pripeljal bližje in na mojo srečo je le začela kazati prve znake utrujenosti, vseeno pa se je obnašala nenavadno. Že na začetku sem za trenutek pomislil, da morda ni zapeta za usta. Ribe, ki jih zapnemo kam drugam, je precej težje utruditi, kot če bi bile zapete za usta.

Moja domneva se je pokazala za pravilno takoj, ko mi je uspelo ribo pripeljati v plitvino. Krap luskinar je bil že precej utrujen, a preden sem ga uspel zajeti v podmetalko, je minilo

še nekaj zame dolgih minut. Končno je zimsko sonce obsijalo utrujene-ga krapa v savski plitvini. Prelep, nekajkilogramski luskinar je zasedel dobršen del podmetanke, sicer bolj namenjene klenom ali mrenam. Bil je zapet za zgornji del repnega korena. Nekaj časa sem ga občudoval in naredil še nekaj fotografij, potem pa sem ga spustil iz podmetanke. Ni se dosti obotavljal, jaz pa sem ga še nekaj trenutkov spremljal s pogledom.

Kako se je uspel zapeti na takšen način, nisem posebej razčlenjeval. Morda je celoten sistem padel v



Lepega luskinarja je v podmetalki obsijalo zimsko sonce.



Izpuščenega krapa sem še nekaj časa spremljal s pogledom. Pobegnil je nazaj v globino, da se je za njim kar pokadilo.



Na Savi sem v tistih dneh lovil še večkrat, a na različnih mestih. Tudi tam, kjer sem v preteklosti dobro lovil, se ribe niso menile za moje vabe.



Sončni zahod nad Savo pri Kresnicah

vodo tako, da se je trnek medtem, ko je padal proti dnu, zapel zanj. Morda se je želel znebiti »jabolka« v svoji bližini in ga pomesti stran in se pri tem zapel. Vse je mogoče. Takih situacij je pri ribolovu – še posebno, kadar lovimo z vabo na lasku in je trnek gol –, veliko. Ne dolgo nazaj sem v Gradašnici lovil klena na dokaj fin pribor. Ko sem vabo po dolgem času želel potegniti iz vode, pa je nastala prava eksplozija, ki me je ujela povsem nepripravljene. Riba je najprej silovito krenila gorvodno, potem pa se obrnila nazaj. Zavora je nekajkrat zapela, fin pribor pa zdržal vse nalete približno 80 cm dolgega sulca. Z veliko sreče sem ga uspel pripeljati tako blizu, da sem mu lahko trnek, ki je tičal na spodnjem delu repa, odpel kar v vodi in ga spustil nazaj v tolmun. Skušnjava po fotografiranju sem se uspešno uprl ...

Če nič drugega, mi je krap pokazal, da so ribe v vodi, čeprav je delovala bolj prazna. Morda le niso bile pri volji za hranjenje. Če malo špekuliram, so morda aktivnejše potem, ko se stemni. Kakorkoli že, sonce se je počasi skrilo za hrib in mraz je znova pritisnil. Nekaj pred temo sem se odpravil domov, lepega luskinarja pa zlepa ne bom pozabil.

Na Savi sem potem še nekajkrat lovil v enakih razmerah, a na različnih mestih. Ujel pa nisem ničesar. In to na mestih, kjer sem skoraj vedno kaj ujel. Tak je pač ribolov. Vztrajnega in premrzlega ribiča včasih nagradi bolj, včasih manj. Zato naj bo v mrzlih dneh med njegovo opremo še termovka z vročim čajem. Za vsak primer.

Lenart Levičar Bahtijari
lenart.bahtijari@t-2.net

Slovenija v središču pozornosti

Anglija je dežela z bogato muharsko tradicijo in številnimi muharji. Pred leti je tudi v Slovenijo vsako leto prišlo veliko angleških muharjev, po ekonomski krizi v Angliji pa se je njihovo število zelo zmanjšalo.

V zadnjih letih spet zaznavamo povečano zanimanje angleških ribičev za muharjenje na naših vodah, posebno kraških. V Angliji kar dobro poznajo slovenske muharske vode. Lani je bil v vodilni muharski reviji *Trout & Salmon* objavljen zelo odmeven članek o Soči in soški postrvi izpod peresa dr. Kena Whelana. Letos bo v aprilski številki iste revije objavljen še en članek o Krki. Poleg omenjenih je bilo v zadnjih dveh letih še nekaj drugih člankov v revijah *Trout Fisherman* in *Total Flyfisher*.

Zato smo se lani odločili, da bomo letos prvič sodelovali na osrednjem angleškem mednarodnem muharskem sejmu *British Fly Fair International*, ki je potekal od 11. do 12. februarja v Staffordu. Na sejmu je sodelovalo več kot sto razstavljalcev, v dveh dneh pa ga je obiskalo več kot tri tisoč obiskovalcev. Poleg nas so svoje muharske vode predstavili tudi Irci, Škoti, Islandci, Čehi, Poljaki, Avstrijci, Američani in drugi.

Na skupnem razstavnem prostoru smo predstavili Zavod za ribištvo Slovenije, RZS, Slovenska turistična organizacija, Turizem Ljubljana, Turizem Bohinj, RD Bled, Bohinj, Idrija, Ljubno in Tolmin ter Hotel Zlata ribica. Obiskovalcem smo poleg popolnih informacij o možnosti muharjenja v Sloveniji prek prenovljene in dopolnjene brošure *Muharjenje v Sloveniji* – ki so jo skupaj pripravili Slovenska turistična organizacija, RZS in Zavod za ribištvo Slovenije –, ponudili tudi prospekte muharskih voda, s katerimi upravljajo Zavod za ribištvo Slovenije ter RD Bled, Bohinj, Idrija, Ljubno in Tolmin. Osebo pa smo informacije obiskovalcem posredovali predstavniki Zavoda za ribištvo Slovenije, RZS, Turizma Bohinj in RD Tolmin Hotel Zlata ribica. Obiskovalcem smo posredovali tudi informacije o možnostih ribiškega vodenja na naših vodah. Agencija STO je poskrbela za turistično karto Slovenije in turistične brošure različnih vsebin o slovenskem turizmu. Posebej smo predstavili turistično ponudbo Ljubljane, zelene prestolnice Evrope 2016, turistično ponudbo Bohinja in turistično ponudbo Hotela Zlata ribica.

Večina muharjev iz Anglije se odloča, da pridejo k nam posamezno. Obiskovalci so bili zelo zadovoljni, da so na sejmu lahko pridobili veliko informacij iz prve roke, ne le o muharjenju, ampak tudi o nastanitvenih možnostih, ribiškem vodenju in turistični ponudbi Slovenije kot enega najbolj zanimivih turističnih ciljev v Evropi, Ljubljani in Bohinju.



Razstavni prostor, na katerem smo muharjenje v Sloveniji predstavili Zavod za ribištvo Slovenije, RZS, Slovenska turistična organizacija, Turizem Ljubljana, Turizem Bohinj, RD Bled, Bohinj, Idrija, Ljubno in Tolmin ter Hotel Zlata ribica.



V naši družbi je precej časa preživel simpatičen angleški par, zavržno odločen, da bo letos prišel na muharjenje v Slovenijo.

Predstavitve je bila zelo uspešna; zabeležili smo veliko zanimanja za muharjenje v Sloveniji in navezali veliko neposrednih stikov. Obiskovalci so se najbolj zanimali za ribolov na kraških vodah, zlasti na Krki in Unici, pa tudi

za muharjenje na alpskih rekah, kjer jih je še posebno zanimalo muharjenje na soško postrvi.

*Besedilo: Borut Jerše
Fotografiji: Renata Strelec*

PRIPRAVE NA VELIKI, DESETI SEJEMSKI PRAZNIK RIBIŠTVA V GORNJI RADGONI

Napoved pestrega dogajanja

Sejem ribištva, ki bo v Gornji Radgoni od petka, 21., do nedelje, 23. aprila 2017, organizira Pomurski sejem v tesnem sodelovanju z Ribiško zvezo Slovenije ter drugimi vodilnimi slovenskimi stanovskimi in strokovnimi organizacijami. Čeprav bo sejem lova po vrsti že deseti, pa bo ribolov letos prvič predstavljen kot zaokrožena samostojna predstavitev.

Sejem ribištva bo prikazal pester prodajni nabor opreme, pripomočkov, oblačil in obutve za ribiče. Ob ponudbi za ribolov bodo predstavljena tudi terenska vozila ter vse tisto, kar za svojo dejavnost potrebujejo lovci, kinologi in drugi ljubitelji življenja z neokrnjeno naravo.

Vsaj tako pomembne kot prodajno-poslovne predstavitve bodo strokovne razstave, ki bodo opozarjale na varovanje narave, sožitje človeka z neokrnjenim okoljem ter poskrbele za izobraževanje mladih. Ribiška zveza Slovenije bo na svojem osrednjem razstavnem prostoru še posebej poudarila krapolov, lov na ribe plenilke ter delo z mladimi. Sodelavci krovne slovenske ribiške organizacije bodo razgrnili projekt *Ohranimo Muro* in prikazali večšine kastinga. V okviru predstavitve naravovarstvenih dejavnosti bo Ribiška zveza Slovenije predstavila tudi projekt *Ujemite naravo!*, ki ga izvaja v partnerstvu s Centrom za kartografijo favne in flore. S projektom Ribiška zveza Slovenije vzpostavlja sistem množičnega zbiranja podatkov o redkih, ogroženih in tujerodnih vrstah rib, potočnih rakov in školjk v Sloveniji. Povezava interneta in pametnih telefonov omogoča, da se v zbiranje podatkov lahko vključi vsakdo, še posebej pa so k sodelovanju prek spletne strani *moj.BioPortal* vabljeni aktivni ribiči!

K predstavitvi dejavnosti in ribolovnih revirjev je organizator povabil tudi ribiške družine. RD Radgona bo med drugim pripravila tudi tekmovanje mladih ribičev v kastingu za pokal sejma Ribolov.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS, Sektor za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo ter Center za promocijo in pospeševanje športnega ribolova in ribiškega turizma Racoon, d. o. o., bodo v



Sejem ribištva bo prikazal pester prodajni nabor opreme, pripomočkov, oblačil in obutve za ribiče. (Foto: I. Holy)



Vabimo vas, da se pomerite v kuhanju ribje čorbe, lovskega golaža in gobove juhe.

okviru Operativnega programa za razvoj ribištva prikazali ribogojstvo s pripravo in pokušnjo ribjih jedi. Racoon, d. o. o., pa bo predstavil tudi projekt *Slovenski ribiški produkt*.

Na pomen ohranjanja narave in biotske raznovrstnosti bo opozarjala tudi

Vabljeni k prijavi na tekmovanje v kuhanju ribje čorbe, lovskega golaža in gobove juhe! Z več informacijami vam bo z veseljem postregel Blaž Jaklič na telefonski številki 02 5642 104 ali elektronskem naslovu blaz.jaklic@pomurski-sejem.si.

Lovska zveza Slovenije. Lovci med drugim organizirajo *Slovenski lovski dan*, ki ga bodo spremljali posveti z aktualno strokovno tematiko ter obeležitev 110. obletnice organiziranega lovstva v Sloveniji. Zavod za Gozdove Slovenije bo predstavil lovišča s posebnim namenom, Slovenska zveza za sokolarstvo in zaščito ptic ujed pa dejavnosti in opremo sokolarjev ter žive ptice ujede. Predstavili se bodo Kinološka zveza Slovenije, kinološka društva in klubi ter športna kinologija. Lovsko-kinološko društvo Maribor pripravlja razstavo psov lovskih pasem in predstavitev s strokovnim komentarjem.

Sejem ribištva bo vrhunec stanovskega, tekmovalnega, družabnega in zabavnega dogajanja. Na njem bodo potekali prikazi vezanja muh in terenskih vozil ter tekmovanje v kuhanju ribje čorbe.

Hkrati s sejmom LOV bo v sodelovanju s SVS – Zveze slovenskih društev ljubiteljev starodobnih vozil in **Pomurskega sejma potekala prodajno-razstavna prireditev *Avto-moto klasika***, v družjenje z naravo pa bo vabil tudi četrti Mednarodni sejem aktivnosti in oddiha v naravi NATURO.

Podrobnejše informacije:

Jana Dimec, projektni vodja sejma ribištva, telefon: +386 2/5642 108, e-pošta: jana.dimec@pomurski-sejem.si, www.pomurski-sejem.si

Miran Mate



RIBOLOV

10. MEDNARODNI SEJEM LOVSTVA IN RIBIŠTVA

21. - 23. 4. 2017, Gornja Radgona

www.pomurski-sejem.si



Zagledani v naravo!

Veliko zanimanje obiskovalcev

Sejem NATOUR Alpe-Adria je letos potekal na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani od 1. do 4. februarja. Tudi letos smo se na skupni razstavnici stojnici pod nazivom Športni ribolov na rekah, jezerih in v morju v Sloveniji skupaj predstavili Ribiška zveza Slovenije, Zavod za ribištvo Slovenije, Zveza za športni ribolov na morju Slovenije in Skupnost športnih ribičev Alpe-Jadran.

Ribiška zveza Slovenije se je na sejmu predstavila s svojo dejavnostjo, povezano z varovanjem voda, upravljanja z ribjim živiljem in ribolovom na rekah in jezerih Slovenije. Tokrat smo sladkovodni ribiči dali poudarek ribolovu krapovcev in plenilk. Med plenilkami smo predstavili ribolov ščuke, smuča in soma. V Sloveniji je veliko jezer, rek in gramoznic, kjer ribiči lahko zelo uspešno lovijo krape in plenilke. Posebno pozornost smo namenili ribolovu krapov. Obiskovalcem smo predstavili tudi prospekt z nekaj zanimivimi recepti za pripravo jedi iz krapov. Ves čas trajanja sejma so obiskovalci lahko poskusili več vrst namazov iz prekajenih postrvi, sulca in krapa. En dan sejma smo imeli tudi pokušnjo brodeteta iz krapov, ki ga je tako kot namaze pripravil Gojko Škorič, prekajene postrvi in postrvi carpačo pa so pripravili v podjetju Faronika, d.o.o., iz Tolmina.

Predstavili smo prenovljen in dopolnjen ponatis brošure Muharjenje v Sloveniji, ki smo jo skupaj pripravili Ribiška zveza Slovenije, Zavod za ribištvo Slovenije in Slovenska turistična organizacija. Poleg tega smo obiskovalcem predstavili prospekte – enega o dejavnosti Ribiške zveze Slovenije, drugega na temo varstva domorodnih



Borut Jerše, član Komisije RZS za promocijske aktivnosti, Andrej Costantini, direktor podjetja Faronika, d. o. o., minister za gospodarstvo Zdravko Počivalšek, Milan Berlot, predsednik Komisije RZS za promocijske aktivnosti, in Goran Marič, hrvaški minister za državno premoženje. (Foto: Peter Irman)

ribjih vrst v sladkih vodah in tretjega o projektu *Ujemite naravo!* Posebej so se s svojimi prospekti in filmi predstavile še nekatere ribiške družine.

Zavod za ribištvo Slovenije se je predstavil s svojim strokovnim delom na področju sladkovodnega ribištva. Poseben poudarek so namenili upravljanju s slovenskimi domorodnimi ribji-

mi vrstami v celinskih vodah, pri čemer so posebej izpostavili sulca. Obiskovalcem sejma so prikazali tudi zanimiv film o vzreji teh največjih salmondov, ki poseljujejo reke donavskega porečja. Na razstavnici stojnici je Zavod za ribištvo Slovenije predstavil zasnovano za projekt RIBA PARK – ribiško učno pot, ki jo načrtujejo v sodelovanju z RZS na lokaciji v Gameljnah, kjer je njihov sedež.

Zveza za športni ribolov na morju Slovenije je predstavila možnosti športnega ribolova v Sloveniji na morju in ribolovno opremo za ribolov na morju, obiskovalcem pa so ponudili tudi pokušnjo bakalarja (polenovke).

Obisk sejma je bil tudi letos zelo velik. Poleg običajnih obiskovalcev so naš razstavnici prostor obiskali slovenski minister za gospodarstvo Zdravko Počivalšek in hrvaški minister za državno premoženje Goran Marič, direktorica STO Maja Pak s sodelavci, državna sekretarka za turizem Eva Štravs Podlogar, direktorica Turizma Ljubljana Petra Stušek s sodelavci, turistični novinarji na čelu z Dragom Bulcem ter številni drugi domači in tuji novinarji. Naš razstavnici paviljon je posnela tudi novosadska televizija. Tudi letos je bilo med obiskovalci veliko mladih iz osnovnih in srednjih šol, ki so se z zanimanjem ustavili na našem razstavnem paviljonu.

Borut Jerše

DELOVNO SREČANJE MED PREDSTAVNIKI RZS IN HŠRS

Najbolj smiseln je neformalen dogovor

V času trajanja sejma je Ribiška zveza Slovenije organizirala delovno srečanje s Športno ribolovno zvezo Hrvaške (Hrvaški športno ribolovni savez – HŠRS). Glavna tema pogovorov je bil dogovor o nadaljnjih aktivnostih obeh zvez pri skupnem upravljanju z mejnimi rekami. Temeljna težava skupnega upravljanja so različni ribolovni režimi obeh držav, pa tudi varstvene dobe in najmanjše mere posameznih vrst rib. Predstavniki obeh zvez so bili enotnega mnenja, da se morata slovenska in hrvaška stroka s področja sladkovodnega ribištva poenotiti glede varstva posameznih ogroženih vrst rib – slovenska zakonodaja jih namreč ščiti več kot hrvaška. Upravljalci posameznih

revirjev z obeh strani meje naj bi medsebojno uskladili ribolovne režime, pri čemer naj bi imel prednost strožji režim. Ker se državni organi o tej temi nočejo pogovarjati, dokler ne bo zaživel arbitražni sporazum med državama glede meje na kopnem in morju, so predstavniki obeh stanovskih organizacij ugotovili, da je zaenkrat najbolj smiseln neformalen dogovor med posameznimi upravljalci istih delov rek. Da pa bi bili pri tem uspešni in učinkoviti, je treba najprej preveriti stanje njihovih medsebojnih odnosov in posredovati v primeru spora. Glede na ugotovitve se bosta obe strani dogovarjali, kakšne bodo njune aktivnosti v prihodnje.

Igor Holy

»Padel sem notri, pa je šlo ...«

K pogovoru smo povabili Jerneja Ambrožiča - Ambra, ki je lani na 63. svetovnem prvenstvu (SP) v lovu rib s plovcem (LRP – člani) v Plovidivu v Bolgariji na dvodnevem finalnem tekmovanju Sloveniji prabil prvo zlato odličje v tej kategoriji. Na SP je sodelovalo 34 držav s 188 tekmovalci – več o tem smo zapisali v Ribiču, 11/2016.

Izjemen športni ribič in aktualni svetovni prvak v LRP je rojen Ljubljčan in živi ob sotočju reke Gradaščice in Ljublanice. Na njunih bregovih je pod budnim očesom očeta Jerneja prvič 'zakorakal po ribiško' in začel spoznavati življenje v vodi in ob njej. Tako kot oče so bili ribiči tudi stric in njuni prijatelji, ki so ga že kot majhnega fantiča jemali s seboj, včasih tudi na večdnevne ribiške dogodivščine na bregove slovenskih voda, kjer je neizmerno užival, se je med najinim klepetom spominjal naš svetovni prvak.

Tako se je začela športno-ribolovna pot našega vrhunskega tekmovalca v LRP ob nerazdružljivem prijateljstvu z očetom, svojim zvestim spremljevalcem, ki je največkrat prevzel vlogo trenerja in svetovalca, saj je zelo dobro vedel, kateri so najpomembnejši dejavniki za doseg vrhunskega rezultata.

Nova tekmovalna sezona se bo vsak čas začela, temu primerno pa se tekmovalcem povečujeta srčni utrip in adrenalin. Letos še bolj, za kar je nedvomno posledično poskrbel naš svetovni prvak, ki je dokazal, česa smo sposobni Slovenci. Morda nas letos čaka veselo presenečenje v ekipnem delu, le kdo ti vedel ...

Ob vsem zapisanem nas naša ribiška zvedavost ni pustila ravnodušnih, zato smo Jerneja povprašali o tem in onem, kar je povezano s športnotekmovalnim ribiškim življenjem, ki je osrečilo marljivega športnika, saj je slovensko športno ribolovno dejavnost predstavil svetu na najboljši mogoč način.

V tem duhu so se vrstila tudi vprašanja, ki smo jih postavili sogovorniku Jerneju Ambrožiču.

Ambro, v imenu vseh, ki spremljamo tekmovalni ribolov, še enkrat iskrene čestitke za doseženi sanjski rezultat! Kako bi opisal občutke v trenutku zmagovalstva ob prejetju pokala?

»Ob vseh podelitvah pokalov na prejšnjih svetovnih prvenstvih sem si seveda močno želel, da bi tudi sam kdaj stal na najvišji stopnički in se ob tem spraševal, kako bi bilo videti in kakšni bi bili občutki. Uspelo mi je – uresničil



Jernej Ambrožič v sanjskem trenutku svojega življenja

sem željo! Takrat so me preplavila čustva, ki bi jih le stežka opisal; lebdel sem v nepopisnem veselju in zmagovalstvu. Ob igranju slovenske himne me je preplavljal ponos, v glavi pa se je kot v filmu odvrtela dolga in včasih tudi težka pot, ki sva jo z očetom prehodila, da sem končno lahko stal na najvišji stopnički.«

Pred nekaj leti (Ribič, 4/2013) si ob vprašanju, če ti morda lahko uspe premakniti mejnik uspešnosti, ki ga je z doseženim šestim mestom kar tri desetletja »držal« izjemen tekmovalc v LRP, Petar Dimitrovski, med drugim napovedal: »Razmišljam, da še ni prišel čas za to. S trdim delom in trudom bo prišel tudi drugi polčas!« In res je prišel. Nam lahko tudi tokrat zaupaš svoj cilj, ki ga nameravaš uresničiti letos ali v enem od naslednjih let?

»Ničesar ne bi želel napovedovati, lahko le rečem, da če se popolnoma predaš tistemu, kar rad delaš, uspeh zagotovo pride.«

Ali ti je doma ali v tujini v vlogi svetovnega prvaka uspelo narediti kakšen uspešen korak na donatorsko sponzorskem področju, saj naši krovni organizaciji RZS še ni uspelo razviti marketinške dejavnosti.

»Zaenkrat še ne, sicer pa na tem področju spadamo v skupino 'nerazvitih'. Želel bi si, tako kot ostali slovenski športni tekmovalci, da na tem pomembnem področju naredimo odločen korak in 'polovimo' tisto kar bi že lahko, pa do danes še nismo uspeli. Tako bi bilo nam vsem skupaj lažje.«

Nam lahko poveš, kaj je bilo na samem tekmovanju odločilnega pomena za dober rezultat?

»Najpomembnejša, se mi zdi, je psihološka priprava. Treba je biti miren in zbran. Iz izkušenj s prejšnjih tekmovanj sem se zavedal, da mi lahko uspe dober rezultat samo s sproščenostjo in uživanjem v ribolovu. Če 'padem notri' sem težko premagljiv. In to je bilo to: 'padel' sem v pravi tekmovalni ritem in s pravilno taktiko, ki sem si jo zamislil večer pred finalnoma dnevnoma, pri čemer

sem predhodno opazoval taktiko lova angleških in italijanskih tekmovalcev, ter s svojimi spoznanji in izkušnjami še dograjeval svoje odločitve. Odločil se za bolj aktivno hranjenje v krajših časovnih presledkih in to z dvema mehlima ter eno bolj trdo kepico hrane (vse tri kepice naenkrat) z malo vabami v njih ter jih s fračo izstrelil na lovno mesto.

Oba finalna dneva sta bili moji startni mesti bolj na sredini, kot pa v bližini krajnih lovnih prostorov. Tako sem na dan ujel po dvajset babušek in le dva krapa, pri čemer so na krajnih startnih mestih ujeli več krapov kot babušek. Pri tem je bila zelo pomembna prilagoitev lova iz ure v uro. Na začetku sem prišel s trnekom #14 in debelino najlona 0,14 mm ter na trnek nataknil tri do štiri mrtve bele črve. Omenjen način sem prilagajal iz ure v uro in to s tanjšim najlonom (0,10 mm) in z manjšo številko trnka, na katerega sem nataknil že omenjenim črvom za 'družbo' še komarjevo ličinko verdevaz. Ribe so bile namreč iz ure v uro bolj previdne in izbirčne.

Izredno je bila pomembna hrana za



Del ulova, ki je Jerneja ponese na prvo mesto.



Člani slovenske reprezentance ne skrivajo veselja nad imenitnim uspehom Jerneja Ambrožiča, ki je tudi na posnetku na najvišjem mestu.

privabljanje rib, ki sta jo vrhunsko postavila in zamešala Mitja Kmetec ter Božo Irgolič. Izrednega pomena so bile sprotne informacije in spodbudne besede pomočnika trenerja Aleksa Mesariča, s katerim sva odlično sodelovala. Odločitev in dejanj je vedno veliko na izbiro, a pravilna odločitev ni vedno lahka. Tokrat pa se je vse poklopilo in uspel mi je veliki met! Oba sva vedela, kaj je potrebno v določenih trenutkih storiti, prevladovala je enkratna pozitivna energija, zaradi česar je bilo tudi uspeh lažje doseči.

Ob tem bi se še enkrat rad zahvalil vodstvu reprezentance, v kateri so tvorno sodelovali Matjaž Mesarič (vodja reprezentance), Igor Trošt (trener) in Aleks Mesarič (pomočnik trenerja). Ti fantje so s svojim požrtvovalnim delom ogromno prispevali k uspešnemu nastopu naše reprezentančnemu. Zasedamo 7. mesto

na svetovni lestvici uspešnosti reprezentanc (ekipno), ki je izreden uspeh, na katerega smo lahko slovenski ribiči ponosni.«

Kaj bi kot vrhunski tekmovalca svetoval mlajšim, katerim si postal zgled in idol? Zagotovo je kar nekaj pomembnih iztočnic za doseganje uspehov?

»Tekmovanja ribolova se pri nas lahko udeležijo tudi otroci v svojih kategorijah, kar je nujno, saj le tako pridobijo potrebne izkušnje in znanje, ki jih je potrebno kasneje vseskozi nadgrajevati.

Sicer pa je zame športno tekmovalni ribolov zame način življenja in zagotovo je tudi to eden od ključnih dejavnikov uspeha. Teh je bilo na moji športni poti veliko, v povezavi z njimi sem spoznal veliko tekmovalnih tras doma in v Evropi in najpomembnejše:

spoznal mnogo dobrih prijateljev doma in po svetu.«

Najin klepet se je počasi bližal koncu. Ob zaključku je Jernej Ambrožič še posebej poudaril:

»Vsem, ki so me podpirali in spodbujali, ter vsem, ki so se z menoj veselili tega čudovitega uspeha in mi iskreno čestitali, se iz srca zahvaljujem!«

Ambro, naš prvi svetovni prvak, tudi mi se ti zahvaljujemo za ves tvoj dosežani trud ter za zgodovinski dosežek in veselje, ki smo ga ob zmagovitem trenutku delili s teboj in ki je našo športnoribolovno dejavnost na tako odmeven način postavil v sam svetovni vrh uspešnosti. Ob tem ti želimo čim več športnih uspehov v tekmovalni sezoni, ki se bo začela vsak čas.

Jože Šmejc

IZBERITE SI NAJUSPEŠNEJŠI DAN ZA RIBOLOV

NA OSNOVI HERSCHLOVEGA VREMENSKEGA KLJUČA VAM SVETUJEMO NAJPRIMERNEJŠE DNI ZA USPEŠEN RIBOLOV:

2017	☾	○	☾	●																												
MAREC	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
SALMONIDI	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	○	○	○	○	○	○
CIPRINIDI	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
2017	☾	○	☾	●																												
APRIL	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
SALMONIDI	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	○	○	○	○	○	
CIPRINIDI	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	

LEGENDA: SALMONIDI ● DOBER UL OV ○ SREDNJI UL OV ○ SLAB UL OV CIPRINIDI ▲ DOBER UL OV ▲ SREDNJI UL OV △ SLAB UL OV

BISTRICA DOMŽALE

Na sulca pod Kamniške planine

V soboto, 28. januarja 2017, so člani RD Bistrica Domžale (RD BD) že drugič organizirali prireditev Skupni ribolov sulca izpod Kamniških planin.

V mrzlem jutru (termometer je kazal $-9\text{ }^{\circ}\text{C}$) se je srečanja, ki naj bi postalo tradicionalno in se tako postavilo v družbo podobnih prireditev, udeležilo štirinajst ribičev, kar je nekaj manj kot lani. Izostanek nekaterih sicer že prijavljenih ribičev lahko pripišemo virozam in drugim vzrokom, ki se po navadi pojavijo takrat, ko je ribič načrtoval ribolov. Zaradi razmeroma majhnega revirja je število sodelujočih ribičev omejeno na dvajset; večje število bi vplivalo na kakovost ribolova, kar pa ni v interesu niti organizatorjev niti sodelujočih.

Jutranji oster mraz ni ustavil sulčarjev, da se po zajtrku v ribiškem domu v Domžalah ne bi kar najhitreje odpravili do reke. Rana ura, zlata ura! Tako pravi pregovor in še kako velja tudi

za sulčarijo. Tudi ribiška strast je bila prevelika za sedenje v ribiškem domu, zato si je vsak želel čim prej za vodo, ki je bila podobno nizka in bistra kot lani ali pa morda še nižja. Padavin že precej časa ni bilo, potem je pritisnil še mraz, ki preprečuje topljenje snega. To ni nič nenavadnega, saj je značilno zimsko vreme, ki je bilo v letošnji zimi nekoliko izrazitejše.

Nehvaležne razmere za sulčelov torej. A izziv je ravno zato morda še večji, ker mora ribič v takšnih okoliščinah pokazati vse svoje lovske sposobnosti. Ni namreč dovolj, da se sulcu neopazno približa na lovno razdaljo, temveč ga mora še pripraviti, da se požene za vabo in jo tudi zagradi. V bistri vodi je to še posebno težko, saj sulec dobro vidi in se iz svojega



V RD BD je včlanjenih tudi nekaj tujcev. Eden izmed njih je Andrej, ki prihaja iz Ukrajine. Trenutno je zastopnik nekaj priznanih ribiških znamk, kot so Acropolis, ki ponuja pestro paleto različnih torb in nahrbtnikov za kraparje in vijačarje, pa že precej znano vijačarsko znamko Favorite, ki ponuja vijačnice za različne načine vijačenja in pletene vrvice.

skrivališča ne bo pogнал kar tako. Pa če tudi zagradi vabo, je dobljen le prvi del igre. Sulca je treba zapeti in potem poskrbeti, da na trnku ostane in se ne sname že ob prvem sunku z glavo. Če



Pred ribiškim domom. Zadovoljni udeleženci skupnega ribolova sulca izpod Kamniških planin, preden so se ponovno odpravili za vodo. Pred njimi je bilo še nekaj ur ribolova.



Kamniška Bistrica je bila konec januarja, tako kot večina naših rek, nizka in bistra. Ostrovidni sulci so morda tudi zato lažje ločili med umetnimi in pravimi ribami.



Sulec izpod Kamniških planin

kje, potem sta ravno pri ribolovu sulca nad vse pomembna kakovost in ostrina trnka. Ribič mora biti ves čas ribolova zbran, da pravočasno močno zategne in ga prijem ne preseneti. Žalost je v nasprotnem primeru lahko kar velika – vsaj tolikšna, kot sam sulec, ki je prijel, a ga zaradi neostrih trnkov nismo zapeli ali ker nas je s prijemo presenetil, ko smo bili zatopljeni v svoje misli. Vsekakor je bolje, da se sname s trnka, kot da strga vrstico ali laks ter uide z umetno vabo v ustih.

Do kosila ob 12.00, ki ga je pripravil Jernej Najger, ribiči niso imeli posebnega uspeha. Pogosta praksa je namreč, da se ob skupinskih lovih sulci za ponujene vabe ne menijo kaj dosti. Pravega razloga za to nihče prav natančno ne pozna. Le nekaj dni nazaj je bilo povsem drugače. Po besedah tajnika RD BD dr. Tomaža Lavriča so ribiči v letošnji sezoni v Kamniški Bistrici ujeli nekaj lepih sulcev okoli mere (ki je 90 cm), nekaj pa tudi nad njo. Vse so spustili nazaj v vodo, saj se večina članov, ki lovi sulca, odloča za način *ujemi in spusti*. Zainteresirani si njihove fotografije lahko ogledate na spletni strani www.rd-bistrica-domzale

ali na profilu družine na strani Facebook. RD BD trenutno šteje okoli 350 članov, med njimi je tudi nekaj tujcev. Ukrajinec, Italijan, član je tudi ribič iz Makedonije, do nedavnega pa so imeli med članstvom Rusa. Pri tujcih nekaj težav povzroča le ribiški izpit, ki ga morajo opraviti, saj trenutno ni sporazumov o medsebojnem priznavanju ribiških izpitov med RZS in podobnimi organizacijami iz drugih držav. Izpit morajo opravljati s pomočjo prevajalcev, a ker nekateri člani RD BD obvladajo različne jezike in radi priskočijo na pomoč, s tem nimajo večjih težav.

Za letos v RD BD načrtujejo tudi nekaj sprememb ribolovnega režima v dveh ribnikih. Po zgledu jezera Pristava in ribnika Platenka naj bi uvedli način ribolova *ujemi in spusti* še v ribniku Želodnik, najbrž pa tudi v ribniku Češnjevek. Nekoliko bodo zmanjšali količino vlaganj in število ribolovnih dni na tistih revirjih, ki so manj oblegani in podobno.

Kar zadeva sulca, so ribiči, kot sem že omenil, v letošnji sezoni ujeli že nekaj lepih primerkov in nobenega uplenili, tako da vsi še vedno plavajo v Kamniški Bistrici. Vse to dokazuje, da se je sulec

dobro prijel in ostaja v reki. Lani so člani RD BD v pritoke Kamniške Bistrice vložili kakih štiristo kosov sulčkov, dolžine od 15 do 20 centimetrov. Zaradi njihove zaščite so lani sprejeli sklep, ki prepoveduje vijačenje na postrv, saj se ravno pri tem načinu ribolova poškoduje veliko sulčkov. Upajo, da jih bo čez leta nekaj doseglo spolno zrelost in se bodo uspešno drstili ter dosegali kapitalne velikosti.

Spremenili so tudi ribolovni režim v revirju Kamniška Bistrica 2, ki poteka skoraj od izvira do kraja Stranje. V njem zaradi zaščite domorodne in gensko čiste potočne postrvi uvajajo način ribolova *ujemi in spusti*. To še toliko bolj, ker je potočna postrv tudi v grbu družine.

Ribolov na bele ribe oz. ciprinidne vrste pa med člani RD BD ni tako priljubljen. Seveda to ne velja za krape v številnih ribnikih, s katerimi gospodarji družina, temveč le za belice v Kamniški Bistrici; je pa teh rib v njej kar precej. Ob lanski inventarizaciji, ki jo je na določenem



Člani RD BD (od leve): Jernej Najger, tajnik dr. Tomaž Lavrič in Simon Gregorc so se vsestransko potrudili, da je srečanje sulčarjev uspešno potekalo in so bili sodelujoči zadovoljni. Na vedenje sulcev pa niso mogli vplivati.

predelu reke opravil Zavod za ribištvo, so ugotovili presenetljivo veliko mren, klenov in podusti zavidljivih velikosti. Večina članov lovi plenilke, kot so sulec, ščuke, smuči, boleni in in muharijo na postrvi in lipane.

Po kosilu so se sodelujoči ribiči odpravili znova za vodo. Lahko bi rekel, da je bil pred njimi drugi polčas. Kolkor sem uspel izvedeti, so tudi tega dobili sulci.

Kaj naj napišem na koncu? Organizatorji so se, tako kot pred letom pri organizaciji prvega skupnega lova, znova izkazali. Žal pa na vreme in sulče razpoloženje niso mogli vplivati. Po vrsti drugi skupni ribolov na sulca izpod Kamniških planin je kljub mrzlemu vremenu in nezainteresiranim sulcem potekal v prijetnem vzdušju, značilnem za tovrstna srečanja. Čez dan je sicer posijalo sonce in nekoliko ogrelo ribiče, ni pa nobenega dvoma, kaj bi jih ogrelo najbolj.

Lenart Levičar Bahtijari
lenart.bahtijari@t-2.net

Potezanke za začetek muharske sezone

Prispevek v nadaljevanju je namenjen tistim, ki potezank ne uporabljate prav radi ali jih sploh ne. Navedli bomo tudi nekaj razlogov, zakaj prav z njimi loviti na začetku muharske sezone.

Potezank je na stotine in celo na tisoče. O tem se boste prepričali sami, če boste odprli katerikoli muharski katalog, ki vam bo prišel v roke. Z njimi lahko ponazorimo čisto vse, kar si zamislimo, obenem pa so, sodeč po raziskovanju med muharji na zahodu, druga najuspešnejša vrsta umetnih muh pri ribolovu. Prve so vsekakor ličinke. Ugotovljeno je tudi, da so ribiči največ velikih postrvi ujeli ravno na potezanke. Razlog je razumljiv, saj so potezanke s svojo velikostjo ribi upoštevanja vreden zalogaj, za katerega ne porabi veliko energije. Zanimive so prav sedaj v času po drsti, ko primanjkuje vseh vrst druge hrane in postrvi poskušajo nadoknaditi stradanje v času drsti.

Potezanke so na začetku svojega razvoja oponašale pretežno male ribice, mladice in so z njimi ribiči lovili predvsem postrvi, ki sodijo med mesojede plenilke. Tako so njihov plen vse vrste mladice, pisanci, kaplji ipd. Poleg rib tek postrvi zadovoljujejo tudi druge vrste mesnih priboljškov, ki so v vodi ali se na tak ali drugačen način znajdejo v njej. V prvi vrsti so to vodne in obvodne žuželke. Ker jih ponazarjamo z drugimi vrstami muh, bomo pozornost usmerili na hrano, ki jo ponazorimo s potezankami. To so pijavke, vodni črvi, gliste, pupki, žabe, raki, pozabiti pa ne smemo tudi na miške in voluharje, ki gredo posebno v slast večjim postrvim. Prav zaradi raznolikosti hrane je nabor potezank začel širiti svojo zunanjo podobo, tako da imamo dandanes na voljo brezštevne različne variante potezank za vsako priložnost in za vse ribe. Če veste ali vsaj domnevate, s čim se ribe najraje prehranjujejo na območju, kjer muharite, vam iz obširne zbirke ne bo težko izbrati ustrezne potezanke. Če se težko odločite, kaj bi kupili v trgovini z muharsko opremo, vam bo mogoče za začetek sezone pri tem v pomoč mojih pet najljubših potezank.

Bagi (woolly bugger)

V svojih prispevkih v Ribiču sem to potezanko sicer že omenil, ker pa jo morate imeti v svoji zbirki umetnih muh, najbrž ne bo odveč, če ponovim temeljne stvari. Na zalogi imejte vedno vsaj štiri obvezne barve, in sicer črno, rjavo, olivno in belo. Njen prvotni namen je bil sicer oponašanje sladkovodnih rakov, zdaj

pa lahko rečemo, da oponaša vse, kar se zvijajoče giblje v vodi; to so pijavke, vodni in suhozemski črvi, mladice rib (menek), piškurji, pupki in podobno. To pomeni skoraj vse, s čimer se salmonidi prehranjujejo, če izvzamemo žuželke, pa tudi v tem primeru bi lahko z »mikrobagiji« na trnkah #12 in manj oponašali vsako plavajočo ličinko.



Bagi

Način muharjenja s to potezanko je razmeroma enostaven. Predložite jo v tekoči vodi malo višje po toku, proti nasprotni obali, da lahko potone, nato pa jo s kratkimi hitrimi oz. v tem času počasnimi potegi vlečete nazaj proti sebi. To je temeljni način, različic pa je veliko. Sama potezanka je zelo dinamična, če ste jo zvezali pravilno. Obtežiti jo morate takoj za ušescem trnka, pa bo v vodi delovala privlačno in oponašala tisto gibanje, ki smo ga nameravali doseči. Poleg tega je sedaj na začetku sezone zelo pomembno, da svojega bagija vodite čim bližje dnu in čim počasneje s kratkimi premori. Če imate prelahke potezanke, lahko to težavo rešite na dva načina. Prvi je, da dodate majhno kroglico svinca (bodite pozorni, če upravljavec vode to dovoljuje) na predvrstico v razdalji nekaj centimetrov od potezanke, drugi pa je, da uporabite tonečo muharsko vrvico, še posebno pri lovu v globljih predelih in jezerih.

Graševac (Muddler Minnow)

Le kdo ne pozna ali še ni slišal za eno najbolj znanih potezank s tem imenom? Prihaja iz Severne Amerike, kjer so jo Indijanci v izvorni obliki uporabljali za lov postrvi. Izvedbo, ki je dandanes priljubljena po vsem svetu, je javnosti predstavil in proslavil njen priznani avtor Don Gapen.



Graševac

Potezanka ponazarja najljubšo postrvjo poslastico, malega kaplja, ki v večjem ali manjšem številu naseljuje pretežno vse vode severne poloble. Zvezan malo drugače, z manj čokato glavo, pa lahko predstavlja tudi vse druge mladice rib, tako da je vsestransko uporabna potezanka. Sam v zadnjih letih lovim na zelo majhne graševce (Micro Muddler), zvezane na trnkah #12 in manj. Če jih boste uporabljali, bi vas opozoril, da pri uporabi vseh manjših potezank velja, da čim manjše so, tem počasneje jih vlečemo skozi vodne plasti proti sebi. Vzrok za to je verjetno tudi v tem, da manjše potezanke ribo spominjajo na male vodne žuželke, ki pa niso najbolj okretni plavalci.

Sam to potezanko rad uporabljam v prirejeni obliki, vezano na trnku ključniku s svinčeno glavo (jig) v večjih globinah, kjer se zadržujejo največje postrvi, ali v brzicah, kjer se mora postrv izredno hitro odločiti, ali naj zagradi svoj obrok ali naj ostane lačna. V globinah lovim z njo zelo počasi s postanki, tako da se vsake toliko časa dotakne dna. Pri tem poskušam verno oponašati gibanje kaplja, ki se požene od kamna do kamna, nato pa nekaj časa miruje in gleda, če ga je kdo opazil. Pri takem načinu vodenja uspeh ne bi smel izostati. Pri lovu s to potezanko v brzicah uporabljajte metodo brez vlečenja; pustite, da vodni tok in muharska vrvica dodajata življenje potezanki, vi pa jo samo z vrhom muharske palice vodite prek toka.

Pijavka (Marabou Leech)

Ta vrsta potezanke je nastala v iskanju čim boljšega in vernega posnetka pijavke, stalne postrvje hrane, posebno v jezerih. Marabujevo perje, iz katerega je narejena, ji daje prav neverjetno gibljivost. Zato je postala priljubljena pri lovu postrvi na čistih, globokih, stoječih ali počasi tekočih vodah. Najuspešnejša je, če je neobtežena, saj si le tako lahko privoščite najpočasnejše vodenje, ki si ga lahko predstavljate. Lahko jo pustite, da počasi tone skozi vodne plasti – lovna bo tudi takrat, ko ji s potezanjem ne boste dodajali gibanja. Paziti morate samo, da boste prek napete muharske vrvice in predvrvice v stalnem stiku z njo. Sam najraje lovim z njo tako, da jo s počasi tonečo muharsko vrvico predložim proti nasprotnemu bregu, nakar spremljam tok



Pijavka

vode s konico muharice in sočasno rahlo cukam, vlečem, dvigujem in spuščam vrh palice, s čimer dajem potezanki potrebno gibanje. Na tak način najbolj nazorno ponazorimo zvijajoče plavanje pijavke v vodi. V svetu ta potezanka velja za N°. 1 pri lovu postrvi v stoječih vodah.

Zonker

Lahko zapišem, da je ravno ta potezanka namenjena lovu največjih postrvi. S svojo podobo takoj spomni na male ribice, ki so prava poslastica največjih postrvi. Najboljši način muharjenja z njo je predložek proti ležišču večje ribe, namišljenemu ali znanemu, in sicer kak meter ali dva nad njim. Ko potone do zelene globine, jo s hitrimi potegi vrvice vlečemo nazaj proti sebi. Na tak način posnemamo paničen beg ribice pred plenilcem. Kjer je vodni tok počasen, počakamo, da se potezanka potopi do dna, če seveda na njem ni ovir, za katere bi jo lahko zapeli; nato ji z nekajkratnim dvigom vrha palice dodamo gibanje in počakamo, da spet potone. Na tak način izzovemo ribo k prijemu, kajti tako



Zonker

se obnašajo poškodovane ali umirajoče mladice, lahkega plena pa ne spusti nobena »pametna« postrv. Pri uporabi te potezanke ne bo odveč, če uporabljate malo močnejše predvrvice, saj jo lahko zgrabi kapitalna postrv. Barvnih različic te potezanke je veliko. Za mirne ali počasi tekoče vode se je najboljša izkazala olivna barva zonkerja, dočim sta bili v brzicah in hitro tekoči vodi bela in črna tisti pravi.

Pisanec (Black Nose Dace)

Pisanec, ribica, ki naseljuje slovenske vode v velikih jatah, je razmeroma pogost na jedilniku postrvi. V nekoliko spremenjeni vezavi, z dodatkom kakšnega serakovega (grizly) peresa ali lamete, lahko ta potezanka predstavlja tudi vse druge manjše predstavnike majhnih ribic, s katerimi se rade prehranjujejo postrvi. V prvih mesecih muharske sezone boste s to potezanko najbolj lovili v globljih predelih vodotokov, saj se prav tam, kjer voda teče, a ni prehitra, zadržuje največ rib. Vodite jo od nasprotnega brega proti sebi s počasnimi kratkimi potegi (približno 10 cm) in kolikor mogoče globoko, saj se tam poleg postrvi, ki iščejo hrano, skriva tudi njihov plen. Tudi če boste lovili s tonečo muharsko vrvico, uporabljajte daljše, če le mogoče malo močnejše fluo-



Pisanec

rokarbonske predvrvice. Reke so namreč še vedno izrazito prozorne, saj v njih še ni majhnih delcev alg, ki v sezoni vplivajo na (slabšo) vidnost najlona.

Zaključek

Če doslej še niste lovili s potezankami, za pomoč in nasvete poprosite izkušenega muharskega tovariša, da vas bo popeljal v skrivnosti lova s potezankami. Moram vas namreč opozoriti, da tudi tak način muharjenja – kot vsi drugi – prav tako terja kar nekaj prakse in učenja. Poudaril bi še, da je za muharjenje s potezanko v tem letnem času potrebno tudi malo več potrpežljivosti in zbranosti. Ribe – tudi postrvi – so mrzlokrvna bitja, zato so njihovi odzivi na hrano in aktivnost odvisni od temperature vode. Čim višja je temperatura vode, tem aktivnejše so ribe in obratno. Zato v tem hladnejšem delu sezone lovite s potezankami počasi, potrpežljivo in čim globlje. Če ste mislili, da je ribolov na postrvi po zimi in po drsti lahek, se motite. V naravi velja pravilo, da mora vsak organizem vnesti s hrano v telo več energije, kot je porabi za iskanje hrane, sicer pogine. Ribe se v tem času sezone prehranjujejo racionalno, čisto drugače kot takrat, ko je topleje in ko je miza obilno pogrnjena. Zato še enkrat: potrpežljivo in počasi.

Vladimir Miki Mikec

● V SPOMIN

Anton Praznik - Toni

(1945–2016)



Člani RD Renče smo se turobnega novembrskega dne z bolečino v srcu poslovili od Antona Praznika, prijatelja, ribiškega tovariša in častnega člana. Zapustil nas je nepričakovano, zato je še vedno težko verjeti, da se ne bomo več srečevali na bregovih reke Vipave in jezera Vogršček.

Njegova življenjska pot se je začela daleč od slovenskih rek in jezer, saj se je rodil 3. marca 1945 v kraju Waltershausen v Nemčiji. Otroštvo je preživel v Sevnici v veliki družini, kjer se je kot kratkohlačnik učil ribiških spretnosti na Savi in Mirni. Ribičja in narava sta ga že takrat zaznamo-

vali in zvest jima je ostal vse svoje življenje. Izšolal se je za mizarskega tehnika. V želji po boljšem življenju se je s trebuchom za kruhom odpravil na pot in pristal v Novi Gorici. Sicer se je v šoli izučil tehnične smeri, a po značaju je bil in postal poslovnež. Njegova prva zaposlitev je bila v restavraciji Pikel, kjer je kasneje postal tudi vodja. Tam je spoznal svojo ženo Marijo. Po poroki sta se preselila v Šempeter pri Gorici, kjer sta živela s svojima hčerama. Poslovna žilica ga je gnala, da se je kot komercialist zaposlil v podjetju Šampionka Renče, kjer je tudi končal aktivno službovanje.

Poln energije in življenjskega opitizma je deloval in soustvarjal pogoje za ponovno ustanovitev RD Renče. Takoj po ustanovitvi je prevzel mesto predsednika. Kot ribič in funkcionar v ribiški družini je vložil veliko truda in to, kar je nastalo in ostalo, zato mu je ribiška bratovščina kot priznanje podelila naslov častnega člana RD

Renče. Težave je reševal strpno in trdnem prepričanju, da so lahko le umirjeno in premišljeno ravnanje, pogovor in sporazumevanje prava pot, ki lahko pripelje do dobrih medsebojnih odnosov. Osebnost je bil občutljiv za krivice, ki, žal tako kot se v življenju dogaja, niso šle mimo njega. Ponosno in z dvignjeno glavo je preživel svoje aktivno življenjsko obdobje, pri čemer je bil posebno ponosen, ko je v skrivnosti ribištva in narave uvajal svojega vnuka in bil priča njegovemu napredovanju.

Pogrešali bomo njegovo bogato znanje in izkušnje, srčnost in predanost naravi ter RD Renče.

Toni, najlepša hvala za vse tvoje delo, s katerim si se za vedno zapisal v zgodovino delovanja naše ribiške družine. Hvala ti za nesebično in iskreno prijateljstvo. V naših srcih boš vedno živel in ostal v lepem spominu.

RD Renče

IZ KUHARSKE BELEŽNICE GOJKA ŠKORIČA

Karpačo iz soma z agrumi in saltimboka iz soma

V tej številki glasila Ribič predstavljamo tretji del jedi, ki smo jih 13. oktobra lani pripravili v domu Ribiškega društva Rače. Prvi del jedi (marinirane babuške, ki jih je pripravil član društva Bojan Lunežnik, in kotlete ščuke na ribiški način, ki jih je pripravil Gojko), smo bralcem Ribiča predstavili v novembrski številki lani. V prejšnji številki smo opisali račko juho, ki jo je pripravil Silvo Koren, in preka-jenega krapa, ki ga je pripravil Gojko. Vse ribe, iz katerih je Gojko pripravil jedi, so ujeli člani Ribiškega društva Rače v ribniku ob domu ribiškega društva v Račah.

Karpačo iz soma z agrumi

Za pripravo karpača iz soma z agrumi za štiri osebe potrebujemo:

- 2 kg fileja soma,
- 1 grenivko,
- 2 limeti,
- 1 pomarančo,
- 1 limono,
- 1 korenino ingverja,
- 1 gomolj sladkega janeža (komarčka),
- 500 g paradižnika češnjevca,
- 2 dl jogurta,
- 1 dl oljčnega olja,
- vejico rdeče bazilike,
- vejico zelene bazilike,
- 1 kumaro,
- sol,
- poper.



Saltimboka iz soma

Pripravimo file soma, ki mu odstranimo kožo. Nato ga nasolimo in popopravimo in mariniramo z naribano skorjo grenivke, limone, limete in pomaranče. Dodamo še nariban ingver. Soma narežemo na tanke rezine in damo v pripravljeno marinado ter za nekaj časa postavimo v hladilnik. Z vseh agrumov odstranimo skorjo in izrežemo meso, ki mu odstranimo opne (te sicer grenijo, če jih ne odstranimo). Njihovo meso nato narežemo na kockice in jih damo v posodo. Iz ostanka agrumov izcedimo še sok, s katerim zalijemo pripravljene kockice. Dodamo na tanke rezine narezan koromač, posolimo in dodamo še na kockice narezan paradižnik češnjevca in oljčno olje. Vse skupaj do-

bro premešamo in damo ohladiti. Na krožnik položimo rezine fileja soma, prek njih naložimo marinado iz agrumov, paradižnika in koromača ter prelijemo z omako iz jogurta. Slednjo pripravimo tako, da v jogurt damo bazilikine liste, nariban ingver in limonin sok ter vse skupaj dobro premešamo. Jed dekoriramo s paličicami iz olupljene sveže kumare.

Ob jedi smo pili štajersko belo suho vinsko zvrst iz šipona, laškega rizlinga, belega burgundca in kernerja, ki ga je pridelal član društva Damjan Simič v svojem vinogradu v Peklu pri Pernici.

Saltimboka iz soma

Za pripravo jedi za štiri osebe potrebujemo:

- 1 kg zrezkov iz soma,
- 8 rezin kraškega pršuta,
- 10 listov svežega žajblja,
- 1 dl oljčnega olja,
- 40 g masla,
- 1 dl belega suhega vina,
- peteršilj,
- pol limone,
- moko po potrebi,
- sol,
- poper.

Soma očistimo in filiramo. Iz fileja narežemo zrezke in jih posolimo, popopravimo in pokapamo z limoninim sokom. V marinadi jih pustimo pol ure. Na vsak zrezek položimo žajbljev list in rezino pršuta ter jih nanj pritrdimo z zobobrcem. Po spodnjem delu zrezek rahlo pomokamo. V ponev damo maslo in oljčno olje, segrejemo in v ponev položimo zrezke s pomokano stranjo spodaj. Popečemo, nato jih obrnemo in popečemo še po drugi strani, kjer sta pršut in žajbelj. Zalijemo jih z belim vinom in pustimo, da se jed pokuha. Po potrebi lahko dodamo malo ribje osnove. Postrežemo s popečeno polento.

Ob jedi smo pili štajersko belo suho vinsko zvrst iz šipona, laškega rizlinga, belega burgundca in kernerja, ki ga je pridelal član društva Damjan Simič v svojem vinogradu v Peklu pri Pernici.

Borut Jerše



Karpačo iz soma z agrumi



Ribiška družina: **Tržič**
 Voda (revir): **Sava**
 Vrsta ribe: **sulec**
 Dolžina (cm); teža (kg): **108 cm; 14 kg**
 Način lova in vaba: **vijačenje, vobler**
 Datum ulova: **13. oktober 2016**
 Ujel: **Amir Jušič**
 Naslov: **Kranj**



Ribiška družina: **Koroška**
 Voda (revir): **ribnik Brdinje**
 Vrsta ribe: **ščuka**
 Dolžina (cm); teža (kg): **101 cm; 8,1 kg**
 Način lova in vaba: **vijačenje, ***
 Datum ulova: **18. november 2016**
 Ujel: **Stanko Prednik**
 Naslov: *****



Ribiška družina: **Novo mesto**
 Voda (revir): **Krka K3**
 Vrsta ribe: **ščuka**
 Dolžina (cm); teža (kg): **103 cm; 8 kg**
 Način lova in vaba: **vijačenje, silikonska zvižavka (tvister)**
 Datum ulova: **29. oktober 2016**
 Ujel: **Miran Tramte**
 Naslov: *****



Ribiška družina: **Brestanica - Krško**
 Voda (revir): **Sava**
 Vrsta ribe: **krap**
 Dolžina (cm); teža (kg): **73 cm; 10 kg**
 Način lova in vaba: **muharjenje, suha muha**
 Datum ulova: **avgust 2016**
 Ujel: **Igor Jelen**
 Naslov: **Krško**



Ribiška družina: **Brestanica - Krško**
 Voda (revir): **Sava**
 Vrsta ribe: **ščuka**
 Dolžina (cm); teža (kg): **91 cm; 7 kg**
 Način lova in vaba: **vijačenje, silikonska ribica**
 Datum ulova: **januar 2017**
 Ujel: **Igor Jelen**
 Naslov: **Krško**



Ribiška družina: **Brestanica - Krško**
 Voda (revir): **Sava**
 Vrsta ribe: **ščuka**
 Dolžina (cm); teža (kg): **89 cm; 6 kg**
 Način lova in vaba: **vijačenje, silikonska ribica**
 Datum ulova: **25. januar 2017**
 Ujel: **Igor Jelen**
 Naslov: **Krško**



Ribiška družina: **ZZRS**
 Voda (revir): **Sava**
 Vrsta ribe: **sulec**
 Dolžina (cm); teža (kg): **104 cm; ***
 Način lova in vaba: **vijačenje, vobler**
 Datum ulova: **december 2016**
 Ujel: **Bojan Cestar**



Ribiška družina: **Medvode**
 Voda (revir): **Sora - 2**
 Vrsta ribe: **sulec**
 Dolžina (cm); teža (kg): **111 cm; 15 kg**
 Način lova in vaba: **vijačenje, vobler**
 Datum ulova: **12. januar 2017**
 Ujel: **Zdravko Zajc**
 Naslov: **Ljubljana - Brod**



Ribiška družina: **Sevnica**
 Voda (revir): **Sava**
 Vrsta ribe: **ščuka**
 Dolžina (cm); teža (kg): **94 cm; 7 kg**
 Način lova in vaba: **vijačenje, vobler**
 Datum ulova: **november 2015**
 Ujel: **Igor Jelen**
 Naslov: **Krško**

Priporočilo, kolikšne naj bi bile najmanjše mere trofejnih rib, je bilo objavljeno v **Ribiču, 4/2006**, najdete pa ga tudi na spletni strani Ribiške zveze Slovenije: <http://www.ribiska-zveza.si/ribolov/pogosta-vprasanja>.



Korita Tolminke (foto anja)